

Hajdúszoboszló város településfejlesztési konceptiója

HELYZETELEMZÉS

„Munkaközi anyag”

Készítette:

Aquaprofit Műszaki, Tanácsadási és Befektetési Rt.

2006. január 11.

Tartalomjegyzék

1. Bevezetés	3
2. A tanulmány célja	3
3. A koncepció és fejlesztési program felépítése	4
4. Az elkészítés módszere	5
5. Hajdúszoboszló jelenlegi helyzete	6
5.1. Elhelyezkedés, fejlesztési terület	6
5.2. Megközelíthetőség, közlekedési helyzet	6
5.3. Természeti adottságok	9
5.4. Demográfia	10
5.5. Gazdasági környezet	12
5.5.1. A helyi gazdaságfejlesztés hozzájárulása a települések sikeréhez	12
5.5.2. A vállalkozásokat akadályozó tényezők	14
5.5.3. Jövedelmezőség	16
5.5.4. Belföldi áremelés	17
5.5.5. Beruházások	17
5.5.6. Építményadó és EU-hoz való csatlakozás hatása	19
5.6. Közigazgatás	20
5.6.1. Közigazgatási rendszer	20
5.6.2. Az önkormányzat jelenlegi helyzete	21
5.6.3. Az önkormányzati vagyon megoszlása	21
5.6.4. Az önkormányzat által meghatározott fő gazdasági célok	23
5.7. Közszolgáltatások	25
5.8. Városfejlesztés	27
5.9. Kistérségi együttműködések - Hajdúszoboszlói Többcélú Kistérségi Társulás	28
5.10. Turisztikai infrastruktúra és szolgáltatások fejlesztése	32
5.10.1. Turizmuspolitika	32
5.10.2. Természeti vonzerők	32
5.10.3. Kulturális és épített vonzerők	33
5.10.4. Sportolási és szórakozási lehetőségek	33
5.10.5. Kulturális és egyéb programok	34
5.10.6. Termál- és gyógyturisztikai kínálat	34
5.10.7. A termálturisztikai kínálattal rendelkező konkurens települések, helyszínek	38
5.10.8. Szálláshelyek	40
5.10.9. Vendégek küldő ország és életkor szerint	42
5.10.10. Vendégek motivációja	43
6. SWOT-analízis	45

1. Bevezetés

A gyógyító víz jelenléte, a kiváló minőségű termőföld, a napsütéses órák nagy száma régóta meghatározója Hajdúszoboszló fejlődésének, növekedésének. A hajdú mezővárost a gyógyvíz turisztikai célponttá is tette, a gyógyulni vágyók és a nyaraló családok kedvenc helyévé bel- és külföldön egyaránt. A rendszerváltás előtt a hazai vendégeken kívül hagyományosan a német és a lengyel turisták üdülőhelye volt; e célcsoport napjaink fürdőfejlesztései, a gazdasági átalakulások, az egészségturizmus egyre népszerűbbé válásának következtében jelentősen átalakult.

Hajdúszoboszló nagy kihívás előtt áll: a város fejlődése, a lakosok megélhetésének biztosítása érdekében meg kell őriznie vezető szerepét a hazai turisztikai palettán, a növekvő versenyre válaszul tovább kell fejlesztenie szolgáltatásait. Nem szabad viszont megfélemlenie a helyi lakosság igényeiről sem: a fejlesztésnél a fő hangsúlyt az élhető város kialakítására, a munkalehetőségek bővítésére, az oktatási háttér helyi igényekhez igazítására, a szolgáltatások, az infrastruktúra fejlesztésére, a szabadidő eltöltéséhez szükséges programok bővítésére – a szezon nyújtására és kiegyenlítettebbé tételére - kell helyezni.

A koncepció készítésekor igyekeztünk szem előtt tartani az élhető város képét, ahol a lakosság megtalálja a megélhetés feltételeit, emellett mind a helybeli, mind a turista megfelelő szolgáltatásokhoz, a sportolási és kulturális programlehetőségekhez jut – a lakosság otthonának érezze a várost a nyári főszezon idején, a turista pedig érezze a helyiek híres vendégszeretetét.

2. A tanulmány célja

A tanulmány célja volt, hogy egy piaci elemzés keretén belül az élhető és versenyképes város, turistaparadicsom szerep megtartásának vezérszempontjai szerinti fejlesztési koncepcióban

- átfogó képet nyújtson az a város jelenlegi helyzetéről,
- elemezze a hajdúszoboszlói gyógyfürdő, mint a város fő megélhetési forrását biztosító turisztikai attrakció szempontjából lényeges keresletet és kínálatot,
- vázolja fel a fejlesztéshez szükséges tényezőket, fejlesztési modulokat és a komplex szolgáltatási jövőképet,
- határozza meg a város pozícióját, a fejlesztési területek a versenyképes fejlődés, a szezonhosszabbítás és a város által kínált, turisztikai lehetőségek tükrében
- vizsgálja meg a fejlesztés piaci esélyeit sport- szabadidő- kulturális programokat kínáló létesítmények elhelyezésére, működtetésének piacképes biztosítására.

3. A koncepció és fejlesztési program felépítése

A stratégia kidolgozását a jelenlegi helyzet feltárásával, megalapozó vizsgálatokkal kezdtük, az eddigi munkáink során szerzett tapasztalatainkra alapozva komplex helyzetfeltárást és elemzést végeztünk Hajdúszoboszlón, nagyobb hangsúlyt helyezve – a város jellegéből adódóan - a turisztikai szolgáltatások kínálatára és keresletére a város oldaláról. A koncepció kidolgozásánál figyelembe vettük a jelenlegi fejlesztési irányokat, illetve a gazdasági, környezeti és társadalmi hatásokat.

A koncepció megalapozásához széles körben interjúkat készítettünk a helyi, különböző csoportokkal, érdekképviselői szervekkel; beleértve mind az önkormányzat, mind a civil szféra képviselőit. Részletes helyzetelemzést végeztünk a turisztikai kereslet és kínálat jellemzőiről helyi és központi adatok és statisztikák, tovább egyéb rendelkezésre álló információk alapján. A kínálati oldal vizsgálata magába foglalja a megközelíthetőség, a turisztikai kínálat, a szálláshelyek, a vendéglátóhelyek, a gazdasági, oktatási helyzet, a humán erőforrás ellátottság- utánpótlás, illetve a jelenlegi fejlesztési elképzelések és a marketingtevékenység ismertetését. A keresleti oldal elemzése a helyi lakosság és az ide érkező vendégek igényeinek felmérését jelenti, megfogalmazva azokat az igényeket, amelyek Hajdúszoboszlót a helyi lakosok számára (is) élhető várossá kívánják tenni, biztosítva a megfelelő életfeltételeket és megélhetési lehetőségeket.

A komplexitás és a legfőbb prioritások elvén figyelmet fordítottunk a különféle kiegészítő kínálati elemekre, melyek nagymértékben befolyásolják az adott hely és vonzáskörzetének, kvázi kistérségnek a turisztikai attraktivitását, elemeztük továbbá a termál- és gyógy/egészségturisztikai szegmenst érintő piaci trendeket és perspektívákat.

A jövőkép azt a víziót fogalmazza meg, amelynek megfelelően kívánjuk Hajdúszoboszlót, a várost, környékét, és a gyógyfürdőt látni és láttatni. A jövőképhez csatlakozó stratégiai fejlesztési célok, majd a célok elérését szolgáló programok jelentik azt az utat, amelyen keresztül Hajdúszoboszló elérheti a jövőképből megfogalmazott célokat.

Hajdúszoboszló város SWOT elemzését a helyzetelemzés- és feltárás alapján készítettük el, majd ez alapján megalkottuk a város jövőképét. A kialakított jövőkép szemlélteti a város jövőbeni sikertényezőit, megcélzott turisztikai pozícióját és versenyképességét. A jövőkép hídként szolgál a jelenlegi helyzet és az elérni kívánt jövőbeni célállapota között, amelynek elérését a stratégiára és a stratégiai programok megvalósítására alapozzuk. Minden további stratégiai program – szolgáltatásfejlesztési, marketing kommunikáció és márképítés, és humánerőforrás-fejlesztés – a kialakított jövőképpel összhangban, annak elérése céljából került kialakításra.

A megfogalmazott jövőkép elérése érdekében minőségi és mennyiségi célokat fogalmaztunk meg, amelyek a versenysztratégia kialakításának alapjául szolgálnak. A fejlesztési programokat projekt szinten bemutatjuk és a stratégiai programokon belül úgynevezett vezérprojekteket bővebben ismertetünk.

4. Az elkészítés módszere

A helyzetfeltáró és –elemzési munkát a tanácsadói és szakértői körünk által a Hajdúszoboszlóról begyűjtött másodlagos források, meglévő tanulmányok és statisztikák, valamint Hajdúszoboszló Város Önkormányzata által rendelkezésünkre bocsátott egyéb anyagok áttanulmányozásával és kiértékelésével indítottuk. Ezt követően, illetve részben e munkával párhuzamosan kerítettünk sort a terepbejárásra és különböző érdekcsoportok felkeresésére, személyes interjúk lebonyolítására és a tapasztalatok kiértékelésére.

5. Hajdúszoboszló jelenlegi helyzete

5.1. Elhelyezkedés, fejlesztési terület

A 238,7 km² területű, 23900 fő lakosú város, az Alföld északkeleti részén található, Budapesttől 200 km-re keleti irányban, Debrecentől 20 km-re délnyugatra, az Észak-Alföldi régión belül, Hajdú-Bihar megyében, a Hajdúszoboszlói Kistérség tagjaként.

Határában három tájegység érintkezik egymással: észak-északkeletről a Hajdúhát, a „dicső rónaság”, észak-északnyugatról a Hortobágy és délről a Nagy-Sárrét, illetve a Berettyó vidéke.

5.2. Megközelíthetőség, közlekedési helyzet

Az ország fővárosától 202, a Tiszántúl legjelentősebb városától Debrecentől 21 km-re található. Budapest felől a 4. sz. főközlekedési úton, vagy az M3-as autópályán és az onnan leágazó 33. sz. útvonalon lehet megközelíteni Tiszafüred felől.

A régió északi részét érinti az M3-as autópálya, amely az E60-as, illetve az E75-ös európai főútvonalakra csatlakozva köti össze Magyarországot a kontinens további fő közlekedési csomópontjaival. A régió nagyobb városai közül Debrecen fog rendelkezni a legjobb közlekedési kapcsolatokkal a 2006 végéig elkészülő M35-ös autópálya révén, amely Görbeházától fogja elérni. A régió számos jelentősebb településétől a főváros, illetve a régió belüli egyéb települések megközelíthetősége is hosszadalmas és körülményes. Ennek oka, hogy a közúthálózat kiépítettségi foka nyugat-kelet irányban jóval felülmúlja az észak-déli tengely fejlettségét. Az alsóbbrendű főutak, illetve az M4-es gyorsforgalmi út tervezett fejlesztésétől a közlekedési nehézségek enyhülése várható. Az M4-es gyorsforgalmi út útfejlesztési programja a Nemzeti Autópálya Rt. tervei szerint 2007-ig befejeződik.

A régió legfontosabb vasútvonala a Budapest-Debrecen-Nyíregyháza-Záhony vonal, amely a belföldi mellett jelentős nemzetközi forgalmat is bonyolít Románia és Ukrajna irányában. Az út időtartama Hajdúszoboszlóra Budapestről 2,5-3 óra, Szolnoktól 60-80 perc, Debrecentől pedig mindössze 15 perc.

A távolsági autóbuszjáratok az ország különböző tájegységeit kapcsolják össze Hajdúszoboszlóval. A várost rendszeres autóbuszjárat köti össze Szegeddel, Békéscsabával és Debrecennel.

A légi közlekedésben legnagyobb befolyásoló erővel a debreceni repülőtér bír, amely Ferihegygel szembeni megközelíthetősége miatt kedvelt a régióban. A Debrecen Airport jelenleg charter járatok és menetrendszerű járatok fogadására is alkalmas. A főbb küldőterület Németország. Menetrend szerinti járat közlekedik Münchenbe közvetlen összeköttetéssel Brémába. A charter járatok Lipcsébe, valamint a mediterrán üdülőközpontokba Antalya, Korfu, Monastir céllal.

A Debreceni Repülőtér átfogó fejlesztési programja 2000-ben indult meg. A fejlesztési program végrehajtásának eredményeként a repülőtér nagyszámú, akár egyidejű turista utasforgalom lebonyolítására is alkalmas, emellett a repülőtéren jelentős az üzleti célú utasforgalom is. A repülőtér adottságaiból adódóan alkalmas mindenféle Európában üzemeltetett repülőgép fogadására és kiszolgálására. Egyre jelentősebb a külföldről és belföldről érkező üzletemberek, sportolók, különböző rendezvényekre érkezők magánforgalma is.

A debreceni repülőtér 2004-ben eddigi legnagyobb utasforgalmát bonyolította le. 2004-ben a reptéri műveletek száma: 2.510 db, az utasforgalma: 14.476 fő.

Év	Műveletszám		Műveletszám összesen	Utasforgalom
	Nemz.	Belf.		
2000	165	970	1135	1883
2001	269	1301	1570	4435
2002	250	1098	1348	5922
2003	248	1378	1626	6122
2004	387	2123	2510	14476

Forrás: Airport Debrecen

A fenti adatokból kitűnik, hogy a repülőtér dinamikusan fejlődik és Sármellék után az ország második vidéki közforgalmi repülőtere.

Az alábbi táblázatban Hajdúszoboszló és néhány fontosabb város, illetve repülőtér távolságát kívánjuk szemléltetni.

Távolságok fontosabb városoktól (közúton)

Város neve	Távolság km-ben
Budapest	206
Debrecen	21
Szeged	192
Pécs	331
Sopron	441
Békéscsaba	107
Szolnok	108
Püspökladány	26

A város elérhetősége, de a turisztikai attrakciók, programkínálat tekintetében sem szabad elmenni Debrecen közelsége mellett. A Hajdúszoboszlóra érkező vendégek java része az autópálya, és a reptér tekintetében Debrecenen keresztül éri el a várost. Ezért fontos a programcsomag kidolgozása oly módon, hogy Debrecen kínálata ebbe illeszkedjen, a két

település ne vetélytársa legyen egymásnak, hanem egymást erősítse. A javaslat bővebben a turisztikai fejezetben kerül kifejtésre.

Az elsőrendű közlekedési vonalak kedvező kapcsolatot biztosítanak a környező települések és az ország egyéb területe között. A városon vezetett keresztül a 4-es út, melynek elkészült a Hajdúszoboszlót elkerülő szakasza is, így mentesül a város a 4-es út átmenő forgalmától. Az elkerülő szakaszcól azonban a város fejletlenebb részére érkezünk, rosszul kitáblázott, szűk utcákön juthatunk csak el a központba. A rossz táblázottság egyébként a város egészére jellemző, javítása a „régí” 4-es út felújításával, és a forgalmi rend megváltoztatásával párhuzamosan halad, viszont nem szabad elhanyagolni a külső városrészeket utcanév, és a kivezető szakaszok jelölésében.

Közlekedés, hírközlés			
Mutató:	ÉV		
	1994	1998	2004
Személygépkocsik száma (db)	4 749	4 834	6 110
Személygépkocsik száma 1000 főre (db)	192	198	259
Helyi autóbuszjáratokon szállított utasok száma (ezer fő)	1 187	842	752
Helyi autóbuszjárat utaskilométere (x1000km)	3 656	2 743	10528
Távbeszélő-fővonalak száma (db)	4 318	7 416	7999
Távbeszélő-fővonalak száma 1000 lakosra (db)	175	304	339
Forrás: KSH			

Össességében elmondható, hogy Hajdúszoboszló megközelíthetősége az M3 gyorsforgalmi út építésével Debrecen felé, illetve a debreceni repülőtér beindulásával javul; a település feladata ezen lehetőségek kihasználása, Debrecen adottságaira, programkínálatára, szálláshely-kapacitására alapozva, mellérendelt, egyenrangú szereplőként turisztikai potenciáljának növelése.

Hajdúszoboszlón az utak és a táblázottság állapota vegyes, a 4-es útról a városba vezető szakasz és forgalomirányítás javításra szorul.

Csúcsszezonban gondot jelenthet a parkolás kérdése a fürdő közvetlen környezetében, melynek megoldása az esetlegesen tervezett forgalomcsillapítással párhuzamosan megoldásra szorul.

5.3. Természeti adottságok

A **Dél-Hajdúság kistáj** északi részén fekvő Hajdúszoboszló területe 238,7 km² (ebből belterület 11,12 km², külterület 227,57 km²). Határában három tájegység található: észak-északnyugatról a Hortobágy, északkeletről a Hajdúhát, délről pedig a Berettyó, illetve a Nagy-Sárrét határolják. A tájban domborzati színezőelemként jelennek meg az egykoron erre járt Tisza elhagyott medrei, illetve a síkság egyhangúságában 48 kunhalom jelent némi változatosságot. A város határa enyhén lejt a nyugati irányba.

A városi terület a Hajdúságon, a Hajdúháton és a Hortobágy tájegységen terül el. Hajdúszoboszló területének zöme a Hajdúságon található, csak az északnyugati és keleti szöglete nyúlik át a Hajdúhátra, illetve az összefüggő területtől területileg is elválasztott nyugati rész húzódik át a Hortobágy tájegység területére.

A területen előforduló talajok zöme csernozjom, mely löszön, illetve homokos vagy agyagos löszön alakult ki. A mélyebb fekvésű területek réti illetve szikes talajok.

A termőföld átlagos aranykorona értéke: 32. A tulajdonviszonyok jelentősen megváltoztak: a termelészövetkezetek szétestek; megjelentek a társas vállalkozások, a mezőgazdasági vállalkozók, östermelők.

Kedvezőtlen folyamatok: agrárgazdasági válság (jövedelemvesztés, a vagyon felélése, bevételkiesés, lejárt hitelek, kedvezőtlen időjárás, tőkehiány, nincs kockázati tartalék); csökkent a felvásárló/értékesítő szerep; nincsenek a lehetőségek kihasználva; nincs helyi feldolgozó kapacitás.

A területen a meghatározó talajszennyezés alapvetően a szennyvízszikkasztásból, valamint a műszaki védelem nélküli és az illegális hulladéklerakókon történő tárolásból származik. Külön problémaként jelentkezik a fedetlen termőtalajok nyári kiporzása.

Az erdősültség 1,9 %: 461,5 ha. Uralkodó fafaj az akác (73%). Fontos a mezővédő erdősávok, fasorok telepítése.

Összességében a terület átlagos minősége kedvező, meghaladja a megyei átlagot. Főleg a szántó területek aranykorona értéke magasabb a megyei átlagnál.

A város legjelentősebb vízfolyása a **Keleti-főcsatorna**, mely elsősorban öntözőcsatornaként funkcionál. A csatorna turisztikai célpont is – főleg a külföldi, szabad vizet, ökoturizmust kedvelők keresik fel. Figyelní kell azonban a terület parcellázására, a tulajdonjog kérdésére; már az igény, kereslet megjelenésekor szem előtt kell tartani a környezeti fenntarthatóság, hosszú távú fejleszthetőség lehetőségét úgy, hogy elsősorban a város és a térség fejlődését szolgálja.

A város közigazgatási területe a 48. számú KFCS menti belvízrendszer 481b számú Kösely belvízüblözetben helyezkedik el. A **Kösely-főcsatorna** egy szakasza rendezetlen, nádas ősmeder. A kiépített öntöző csatornák a mezőgazdasági területek nagy részének öntözhetőségét biztosítják.

Keleti-főcsatorna és Kösely keresztezésénél **halastavak** üzemelnek.

A felszín alatti vizek vonatkozásában a legnagyobb problémát a talajvíz szennyezése, szennyezettsége jelenti. Ennek oka elsősorban a „közműolló” tágra nyílása.

Kiemelt feladat a külterületi felszíni és felszín alatti vizek védelme.

1925-ben sikertelen olajfúrás eredménye a sikeres termálvíz kutatás. 1090 m mélyről 73°C hőmérsékletű vizet találtak. 1926-ban, újabb sikeres fúrást kezdeményezve, 78°C hőmérsékletű, 2032 m talpmélységű kutat fúrtak. A víz nagy mennyiségű metánt és földgázt is tartalmaz.

Hajdúszoboszló **klimatikus adottságai kedvezőek**. A térségben az észak-keleti szél a jellemző. A város éghajlata alapjellegetében szárazföldi (kontinentális), melyre a szélsőséges meleg nyár és a hideg tél jellemző.

Csupán 30-40 a téli napok száma 0 °C átlaghőmérséklettel, és 80-85 a nyári napok száma, amikor a hőmérséklet átlaga 25 °C.

A levegő páratartalma alacsony, évi átlagos csapadékmennyisége 517 mm. Kincse a vidéknek a bőséges napfény. Éves átlagban a napfényes órák száma eléri, olykor meg is haladja a kétezer órát, az évi napos órák száma 2030. A fürdő és parkosított környékének mikroklímája pedig gyorsítja a gyógyulást levegőjének jódos, sós páratartalmával.

A hőmérséklet járásában vagy a csapadék eloszlásában bizonyos időszakokban az óceáni, illetve a mediterrán klímaterület éghajlati sajátosságai is jelentkeznek. A térségben az észak-keleti szél a jellemző. A terület levegőszennyezettségét alapvetően a kibocsátások mennyisége és minősége határozza meg. E tekintetben elmondható, hogy a kibocsátott primer levegőszennyező anyagok mennyiségi és minőségi eloszlása változó. A város gazdasága alapvetően mezőgazdasági jellegű, mely a különböző volumenű gazdálkodó egységek tekintetében, a növénytermesztés és az állattenyésztés során fejt ki hatásokat a térség levegőminőségére.

Természetes növénytakaró maradványok a szántó és kert művelésű területeken kívül a rét-legelő-nádas és mocsaras területeken találhatók. Ezek sziki növénytársulások, ősgyep, kevés erdőssztyepp maradványokkal. Az erdő aránya Hajdúszoboszló területén igen alacsony, a külterület mintegy 1,9 %-a. A külterületen lévő erdők zömét a település környéki erdőfoltok, kisebb részét az utak, csatornák és mezőgazdasági üzemek melletti keskenyebb erdősávok alkotják. Az erdőalkotó fatípusok nyárfélék, akác, kocsányos tölgy és több más elegyfa. Az erdők állaga vegyes.

A nagyüzemi állatállomány jelentősen lecsökkent.

Összességében elmondható, hogy Hajdúszoboszló és környéke természeti adottságai kedvezőek, a turizmus szempontjából továbbfejleszthetők. A gyógyvíz mellett növekvő turisztikai jelentősége van a szabad vizeknek, a Keleti Főcsatornának. Fejlesztését – még a spontán fejlődés nagy mérvű elindulása előtt – szervezett mederbe kell terelni, úgy hogy abból a város mind többet profitálhasson.

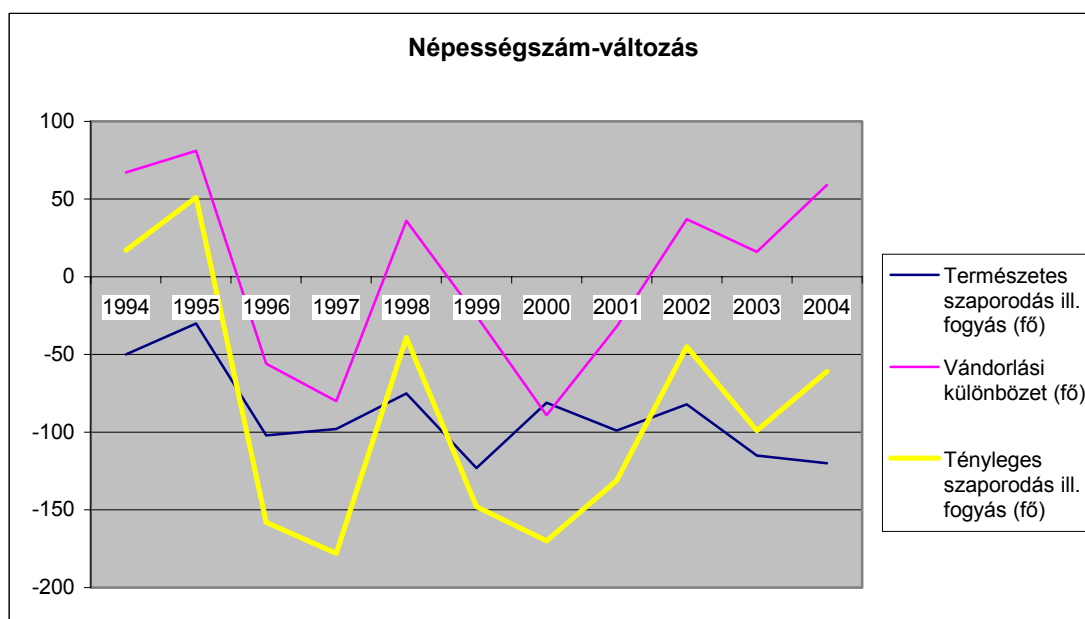
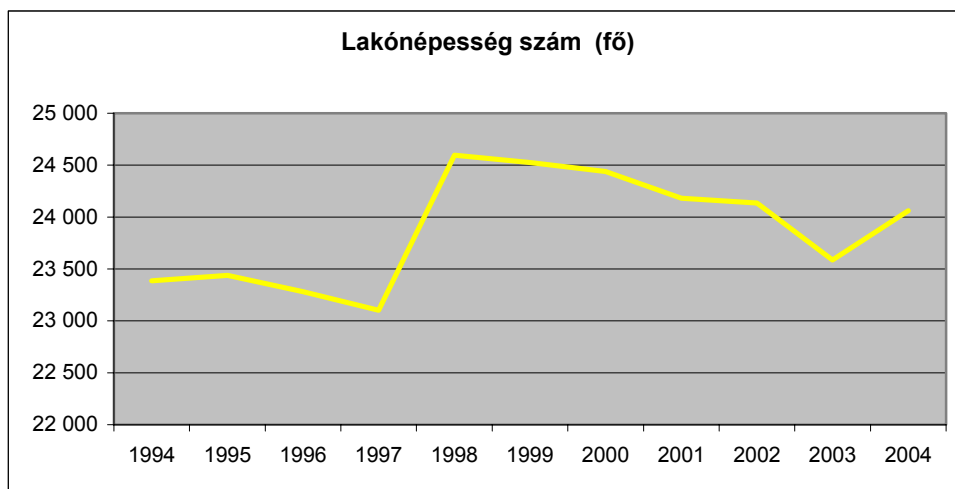
A klimatikus adottságok jók, de tekintve az utóbbi évek csapadékos nyarait szükséges fedett, nyári létesítmények kialakítása, ahol a vendég a rossz időben is megtalálja a szórakozási, kikapcsolódási lehetőségeket.

5.4.Demográfia

Lakosság	23.586 fő
Lakónépesség megyei arányban	4,3,%
Élve születés	202
Élve születés 1000 lakosra	8,57
Halálozás	321
Halálozás 1000 lakosra	13,62
Természetes szaporodás	-119
Természetes szaporodás 1000 lakosra	-5,05
Belföldi vándorlási különbözet	59
Belföldi vándorlási különbözet 100 lakosra	0,25

Forrás: KSH 2004

A lakónépesség aránya mindössze 4,3 %-a a megyének, mégis megyei szinten kiemelkedő kis-közép városról van szó.

A népességszám alakulása követi az országos tendenciát (lassú népességszám-csökkenés), viszont ezt jelentősen befolyásolja a vándorlás, mely a városban bekövetkezett fejlesztéseknek és jövőbeni várakozások függvényében hektikusan alakul. Erre legjobb példa az 1998-99-es periódusban a gyógyfürdő gyógyászati részlegének bővítése, mely során a kapacitás duplájára nőtt. Ennek következtében jelentős odavándorlás figyelhető meg.

5.5. Gazdasági környezet

5.5.1. A helyi gazdaságfejlesztés hozzájárulása a települések sikeréhez

A gazdaságfejlesztés olyan tudatos beavatkozások együttese, amelyek a gazdasági folyamatok irányát, a gazdasági változások mértékét hivatottak befolyásolni.

A gazdaságfejlesztés leginkább a központi kormányzat feladatkörébe tartozik, ám a helyi, települési fejlődési irány kijelölésében a helyi önkormányzat jut kiemelkedő szerephez. A civil szféra szerepvállalásának növekedése a helyi gazdaságfejlesztésen belül nem meglepő. A magánvállalkozások és a public-private együttműködések megjelenése azonban nem feleltetheti azt a követelményt, hogy a gazdaságfejlesztési akciókat minden esetben *közösségi kezdeményezésnek* kell megalapoznia.

A *helyi gazdaságfejlesztés* alatt minden olyan helyi szinten megvalósított beavatkozást értünk, amely a helyi gazdaság működését befolyásolja. Egyedül a mennyiségi növekedés nem, csak a minőségi javulással egybekötött mennyiségi bővülés lehet a helyi fejlesztés végeredménye.

Fontos kérdés ezért, hogy vajon a helyi önkormányzati menedzsment saját feladatának érzi-e a helyi gazdaság fejlesztését, van-e lehetősége a helyi önkormányzatnak a helyi gazdaság életébe történő beavatkozásra, illetve végez-e ilyen irányú tevékenységet az önkormányzat.

Tapasztalataink szerint a helyi gazdaságfejlesztés önként vállalt önkormányzati feladatként a helyi önkormányzat tevékenységi körében megjelenik. Ennek oka lehet az a tény, hogy a helyi gazdaságba történő befektetéssel lehet a leglátványosabb és a leggyorsabb eredményt elérni az életminőség javítása terén. Ha a helyi gazdaság fejlődik, akkor annak jótékony hatása lehet a helyi lakosság életminőségére, vagyis a helyi gazdaságfejlesztési kezdeményezések hozzájárulhatnak a települések sikerességéhez.

Hajdúszoboszló gazdaságát főként a turizmus határozza meg – habár a mezőgazdaság is jelentős szerepet tölt be a város életében. Fontos kérdés a több lábon vagy egy lábon állás, ezt a város adottságai határozzák meg.

A város jelentős iparral nem rendelkezik, de ez – egészségturisztikai, termálturisztikai szerepe miatt nem is kívánatos. A mezőgazdaság természeti adottságai jók, ehhez azonban összehangolt, kiépített szövetkezeti rendszerre, átgondolt és egységes gazdálkodásra volna szükség. A kistérségi társuláson belül érdemes volna az ételkészítés-feldolgozás szerepének további növelését vizsgálni, a helyi, és környékbeli idegenforgalmat kiszolgáló mértékben.

A város gazdaságának túlnyomó részét a terciér szektor adja, leginkább ennek a szektornak, és a kiszolgáló ágazatoknak (turizmust kiszolgáló feldolgozóipar, könnyűipar) a továbbfejlesztése lenne indokolt. A gyógyvíz, a természeti környezet, Hajdúszoboszló nemzetközi híre, mint adottság olyan kincse a városnak, amire alapozni – a szezonális csökkentése mellett nem jelenti a klasszikus értelemben vett egy lábon állást.

A KSH felmérése szerint 2004. évben Hajdúszoboszlón 3412 regisztrált vállalkozás; ebből 403 jogi személyiségű, 3009 jogi személyiség nélküli vállalkozás, 2575 egyéni vállalkozás.

Kistérségi adatok alapján a Hajdúszoboszló, Ebes, Nagyhegyes, Hajdúszovát 34015 lakosából (2004 év végi adat) 14354 fő fizet személyi jövedelemadót. A munkanélküliek aránya a kistérségben 2004 végén munkaképes korú lakosság 7,2%, ez a debreceni kistérség után a második legalacsonyabb a megyében. A tartósan (180 napon túl) munkanélküliek aránya a munkaképes korúakat 100 %-nak véve 3,2%, ez az 1996-os 5,6%-hoz képest javulás. A tartós munkanélküliek arányát tekintve a munkanélküliek között a hajdúszoboszlói kistérség a

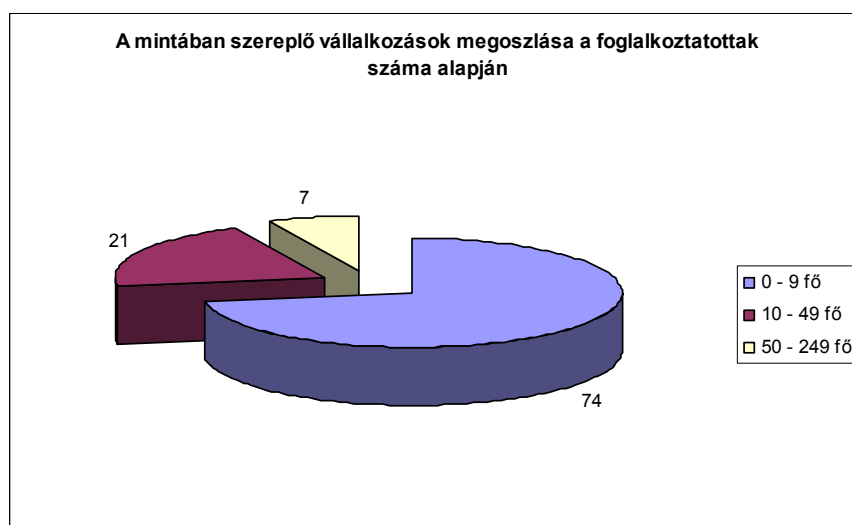
megyében a negyedik helyen áll, 44,5%-kal, bár ez az eredmény is javult 1996 óta (56,3%-ról).

Megyei adatok alapján a 15-64 éves lakosságot vizsgálva megállapítható, hogy a munkanélküliségi ráta csökkent, viszont a passzív munkanélküliek aránya – kisebb ingadozásokkal – változatlan.

A felsőfokú végzettségűekből, szellemi foglalkozásúakból egy alapvetően turizmusból és mezőgazdaságból élő városban túlkínálat mutatkozik. A szállodák, a vendéglátó-egységek és a fürdő viszonylag kevés felsőfokú végzettségűt igényel, - majd minden ötödik munkanélküli a szellemi foglalkozásúak közül került ki 2004-ben, ez az arány 1996-hoz képest nem változott.

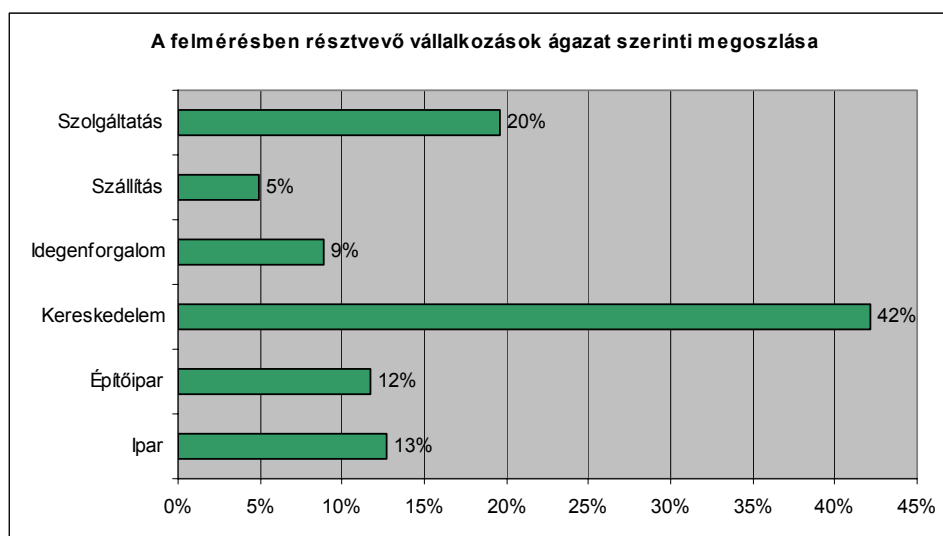
Augusztusban a Hajdú-Bihar Megyei Kereskedelmi és Iparkamara Hajdúszoboszlói Szervezete kérdőíves felmérését készített Konjunktúra felmérés címen Hajdúszoboszló vállalkozásai körében. A válaszadó 102 vállalkozás 70%-a nem kamarai tagok közül került ki. Felmérésük a vállalkozások véleményét összegzi arról, hogy a cégek hogyan értékelik a jelenlegi üzleti helyzetüket és a közeljövő kilátásait.

A felmérés eredménye a hajdúszoboszlói vállalkozások jelenlegi gazdasági helyzetéről, valamint a következő 6 hónap várakozásairól tájékoztat az üzleti helyzet, a jövedelmezőség, a beruházások, illetve a bérek és a foglalkoztatás tekintetében.

Forrás: Konjunktúra felmérés

Az ágazati megoszlást tekintve a mintában szereplő vállalkozások 13%-a az iparba, 12%-a az építőiparba, 42%-a a kereskedelembe, 9% az idegenforgalomba, 5%-uk a szállítás, míg 20%-uk az egyéb szolgáltató szektorba tartozik.

Forrás: Konjunktúra felmérés

Mivel a vizsgálat reprezentatív mintavételen alapult, a minta jól tükrözi a hajdúszoboszlói sajátosságokat – a helyi vállalkozások nagy része (71%) közvetetten az idegenforgalomhoz kapcsolható, ennek megfelelően a vállalati méret kicsi, jórészt családi, vagy néhány alkalmazottal működő vállalkozás. A város másik fő tevékenységi köre a természeti adottságok – termőföld, éghajlat – megléte alapján a mezőgazdaság.

A felmérés tanulsága szerint egyaránt jellemzi a vállalati véleményeket, hogy rossz a cégek konjunkturális helyzete Hajdúszoboszlón.

Ez a tendencia egyébként megfelel a megyei, illetve az országos eredményeknek, de, míg megyei, illetve országos szinten a cégek jelentős része e romló tendencia megfordulására számít rövid távon, addig Hajdúszoboszlón nem számolnak jelentős változásokkal: a várható üzleti helyzetet, a várható jövedelmezőséget Hajdúszoboszlón hosszú távon is romló tendenciaként értékelik. A pesszimista hangulat ellenére csak a megrendelések várható alakulása tükröz némi optimizmust.

5.5.2. A vállalkozásokat akadályozó tényezők

Az üzleti tevékenységet akadályozó tényezők közül a válaszadók 43%-a jelölte meg a kereslethiányt, illetve 25%-a a tőke/pénzhiányt akadályozó tényezőként. Ez a két elem már évek óta a legnagyobb problémát jelenti a megye vállalkozói számára.

A válaszadók 16%-a jelölt meg egyéb akadályozó tényezőket, mint például a magas járulékokat, közterheket, a magas rezsiköltségeket, a multinacionális cégek terjeszkedését, a tisztességtelen árharcot, illetve a fogyasztók, vevők egyre nagyobb mértékű eladósodottságát.

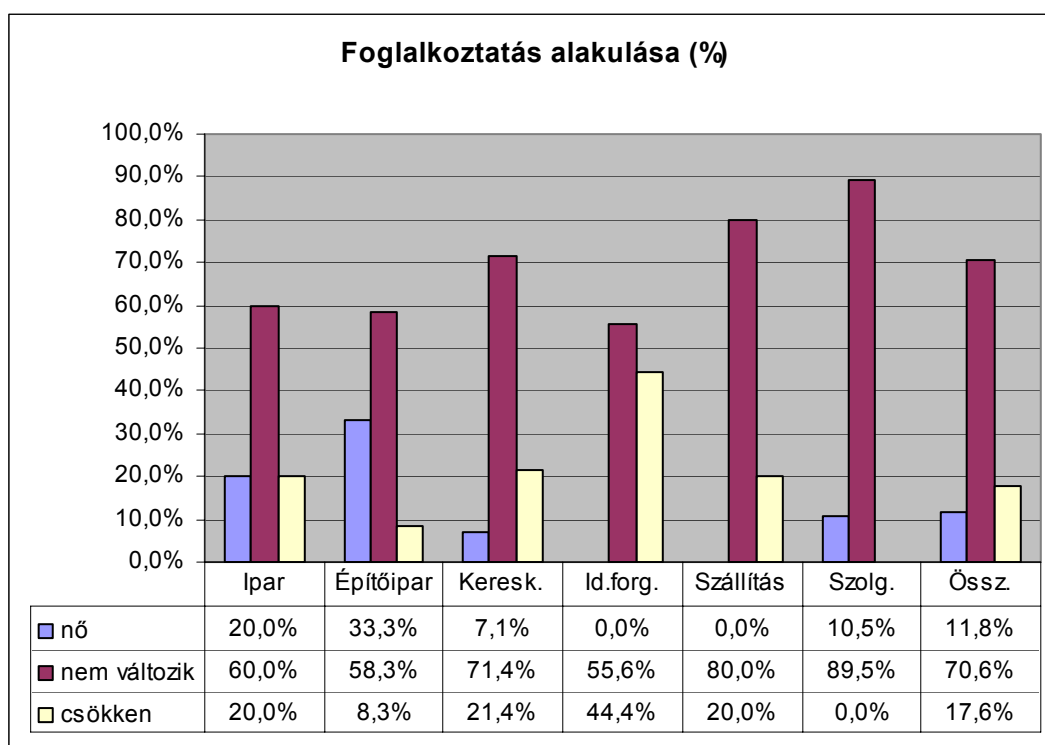
Általánosan jelentkező problémává vált Hajdúszoboszlón (de a megyében is), hogy a silány minőségű, távol-keleti termékek teljesen elárasztották a piacot. Az ún. „piacos áruk” megjelenése azonban már nem csak a ruhák és egyéb használati tárgyak piacán jellemző, hanem az építőiparban is.

A válaszadók 6-6%-a munkaerő/szakember-hiányt, illetve a külpiaci értékesítési problémákat jelölte meg vállalkozását leginkább akadályozó tényezőként. A kapacitáshiányt és az anyaghiányt a válaszadók 2-2%-a jelölte meg.

Hajdúszoboszlón az utóbbi pár évben a recesszió jegyei figyelhetők meg – a turisztikai kereslet stagnálása, a visszajáró vendégek lassú elpártolása. Ennek egyik oka lehet a nem megfelelő ár/érték arány, a térséghez viszonyított drágaság, és a szolgáltatások, a megcélzott célcsoportoknak kínált programlehetőségek nem megfelelő ütemű bővülése és a marketingtevékenység elégtelensége. E tényezők természetesen a fejlesztések megfogalmazásánál pontosabb vizsgálatra szorulnak, az azonban kijelenthető, hogy az idegenforgalom fejlesztése Hajdúszoboszlón nagy mértékben hat a városban működő vállalkozások helyzetére, befolyásolja jövedelmezőségüket és jövőbeli várakozásaikat.

Forrás: Konjunktúra felmérés

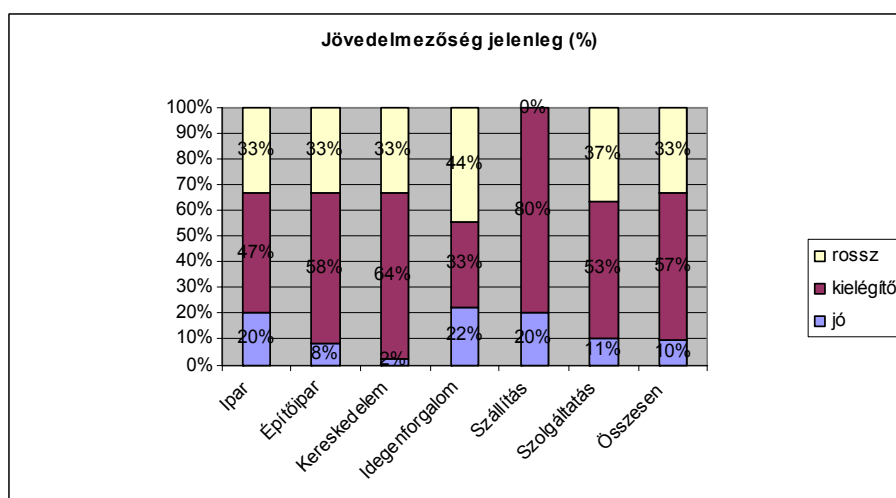

Forrás: Konjunktúra felmérés

5.5.3. Jövedelmezőség

A vállalkozások jövedelmezőségét tekintve egyértelműen megállapítható, hogy a csökkenő tendencia tovább folytatódott a megyében. Míg egy évvel ezelőtt a vállalkozások harmada értékelte jónak jövedelmezőségét megyei szinten, addig jelenleg alig több mint 10%-a. Ezzel szemben több, mint 10 százalékponttal növekedett az elmúlt évben azon vállalkozások száma, amelyek rossznak értékelik jövedelmezőségüket. Valószínűleg a helyzetet tovább rontja az üzemanyagárak folyamatos emelkedése is.

Hasonló a helyzet Hajdúszoboszlón jövedelmezőség tekintetében is, amelyet az alábbi grafikonon mutatunk be:

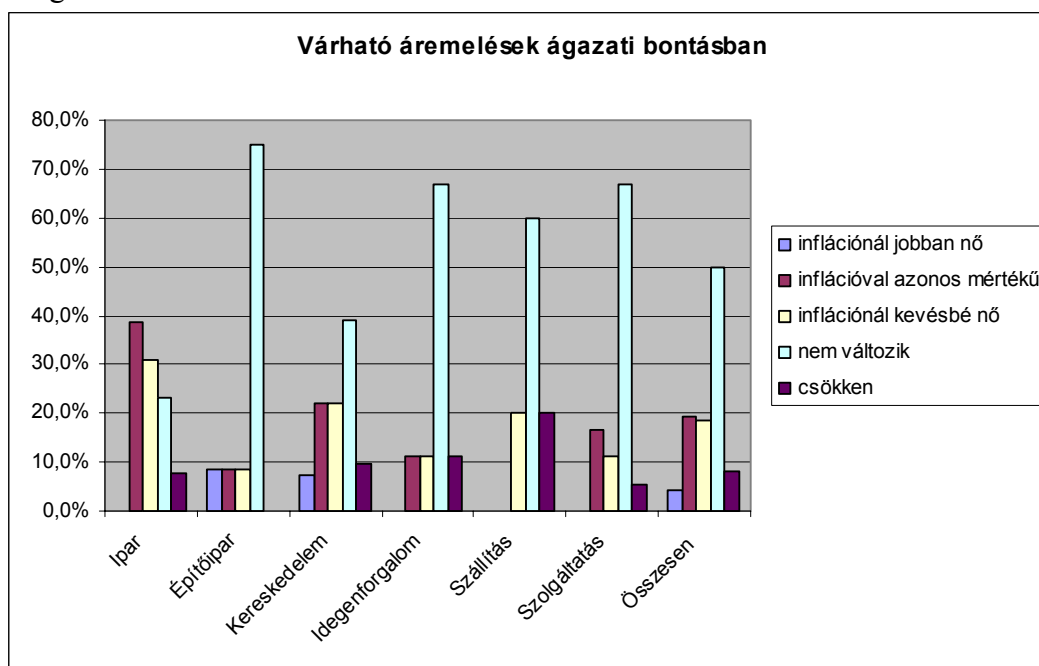
Forrás: Konjunktúra felmérés

A szektorok közül a legrosszabb jövedelmezőségről az idegenforgalomban (a válaszadók 44%-a), illetve a szolgáltatás szektorban (a válaszadók 37%-a) működők számoltak be. Az ipar, az építőipar, illetve a kereskedelem szektorokon belül a válaszadók 33%-a nem elégedett vállalkozása jövedelmezőségével. A szállító szektoron belül senki sem értékelte kifejezetten rossznak helyzetét, a legtöbben (80%) ezen szektoron belül értékelték kielégítőnek vállalkozásuk jövedelmezőségét.

Összességében elmondható, hogy a vállalkozások többsége kielégítőnek értékelte jövedelmezőségét, azonban a megyei, sőt az országos adatokat tekintve egyre növekszik a rossz jövedelmezőségű vállalkozások száma.

5.5.4. Belföldi áremelés

Az előrejelzés szerint inflációt meghaladó áremelésre csak a kereskedelemben (a kereskedők 7,3%-a), illetve az építőiparban (a vállalatok 8,3%-a) számítanak. A vállalkozások többsége szerint az árak változatlanok maradnak vagy az inflációnál azonos mértékben nőnek. Az egész megyére kiterjedő konjunktúra felmérés óta (2005. április) jelentősen nőtt Hajdúszoboszlón azon vállalkozások száma, akik az áraik csökkentésére kényszerülnek, elsősorban a szállítás, az idegenforgalom és a kereskedelem szektorokban.

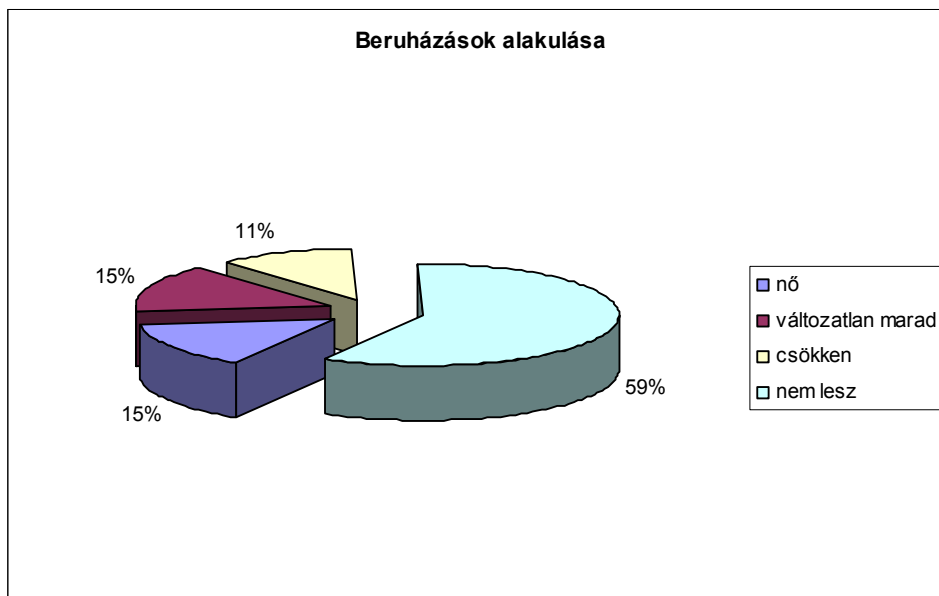
Forrás: Konjunktúra felmérés

5.5.5. Beruházások

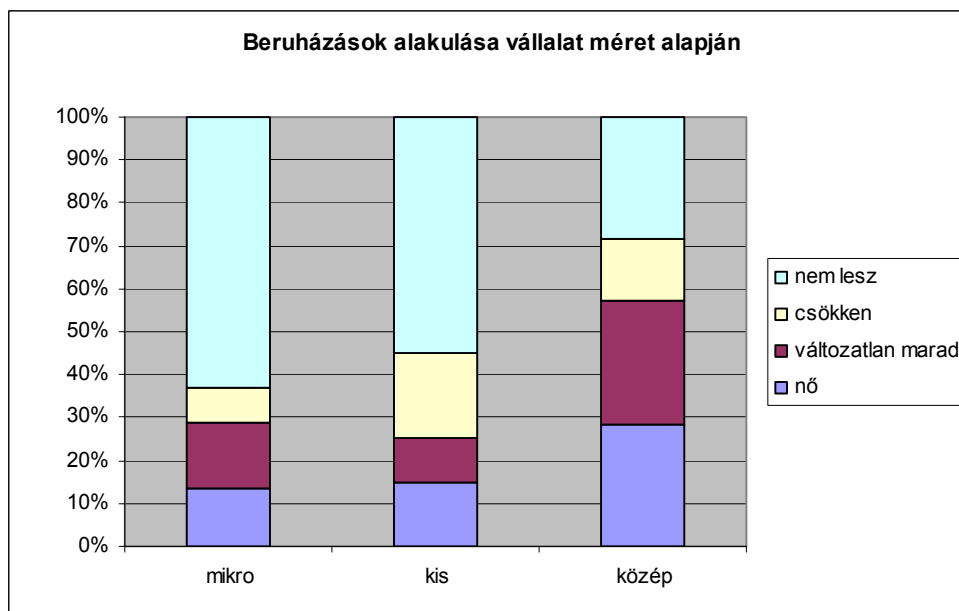
A romló tendencia a beruházási aktivitás várható alakulásánál is tetten érhető. A felmérésben részt vevő hajdúszoboszlói vállalkozások 59%-a egyáltalán nem tervez beruházást az elkövetkezendő 6 hónapban. Ebben nagy szerepet játszottak a mikro-, illetve a kisvállalkozások, amelyek nagymértékben rontották az átlagot, hiszen több, mint 63%, illetve 51%-uk válaszolt nemmel.

Hajdúszoboszlón is jellemző, hogy különösen alacsony a beruházási aktivitás a mikro-vállalkozások és a kisvállalkozások körében: megfigyelhető jelenség, hogy minél nagyobb egy cég, annál inkább tud beruházni, illetve tudja növelni beruházási aktivitását.

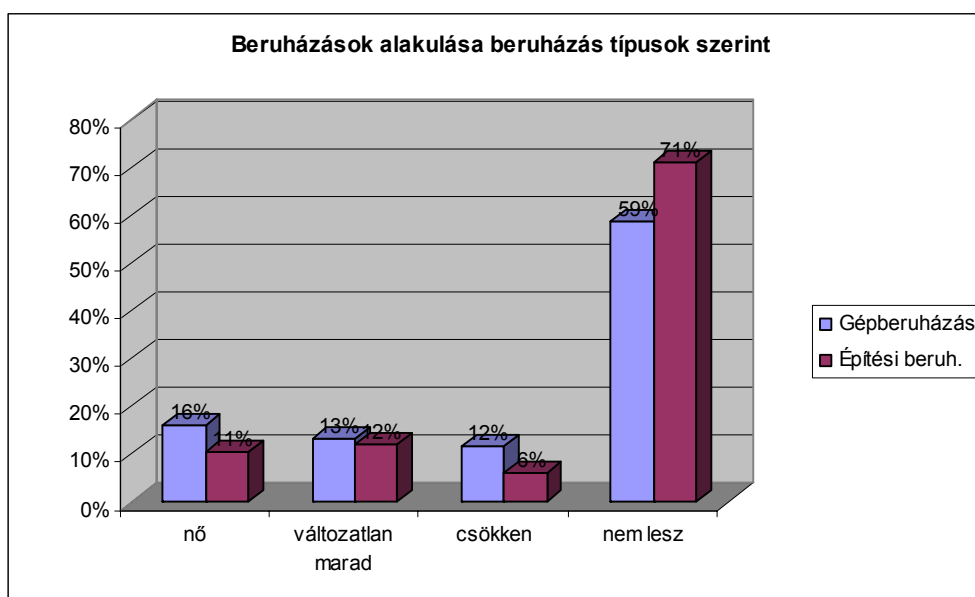
A mintában szereplő vállalkozások beruházásainak várható alakulását az alábbi ábrák mutatják:

Forrás: Konjunktúra felmérés

Forrás: Konjunktúra felmérés

Forrás: Konjunktúra felmérés

5.5.6. Építményadó és EU-hoz való csatlakozás hatása

Az építményadó vonatkozásában a felmérésben részt vevő vállalkozások 62%-a látja úgy, hogy ez az adó jelentősen rontja vállalkozása versenyképességét. A vállalkozók döntő többsége, 96%-a az építményadó okozta többlet terhet nem tudja érvényesíteni áraiban, ezzel versenyhátrányba kerül más területen működő, hasonló profilú vállalkozásokhoz képest. A válaszadók 48%-a úgy látja, hogy a helyi viszonyok (adók, infrastruktúra, stb.) nem kedveznek a vállalkozásoknak, emiatt rosszabb a pozíciója, 44% szerint körülbelül ugyanolyan, 9% szerint a helyi viszonyok miatt viszont jobb pozícióban van vállalkozása.

Az EU-hoz való csatlakozást válaszadók 49%-a értékelte úgy, hogy nem hatott rá különösképpen, viszont 23% szerint számottevően rontotta, 6% szerint kicsit, 2% szerint viszont számottevően javította azt.

Az uniós szabványok és minőségi követelményrendszerek átláthatóságával kapcsolatban a többség, 44% szerint többnyire nehezen átláthatók ezen előírások, 43% szerint viszont többnyire könnyen, 6%-uk szerint teljesen átláthatók. A válaszadók 7%-a teljes mértékben átláthatatlannak értékeli az uniós követelményrendszereket.

Összességében elmondható, hogy a vállalkozások nagyon nehéz helyzetben vannak: magasak az elvonások, a rezsiköltségek, kapacitás kihasználtságuk alacsony (Hajdúszoboszlón mindössze átlagosan 63,4%), ugyanakkor versenyképességük fenntartása, javítása érdekében áraik csökkentésére kényszerülnek. További adók bevezetése, a meglévők növelése életben maradásukat komolyan veszélyeztetné.

Uniós csatlakozásunk óta egyre fontosabb a gazdasági szereplők, vállalkozók képzése, ismereteik bővítése a pályázati lehetőségek irányában, a pályázatokon való részvétel és pályázati pénzek elnyerése döntő fontosságú a kis- és közép vállalkozások fejlesztésében, működtetésében.

Hajdúszoboszlón mindenképpen a terciér szektor erősítése indokolt, azt kiszolgáló vállalkozásokkal.

5.6. Közigazgatás

5.6.1. Közigazgatási rendszer

Hajdúszoboszló Város Önkormányzata 1998. november 2-án alakult jelenlegi formájára. A polgármester Dr. Sóvágó László lett, aki újraválasztása nyomán azóta is betölti ezt a tisztséget. A város jegyzője 1996 óta Dr. Vincze Ferenc.

Az önkormányzat biztosítja a helyi közügyek intézését, a közszolgáltatások megszervezését. A képviselőtestület létszáma a polgármesterrel együtt 18 fő. A 8 bizottság a képviselőtestület szerveiként működik közre az önkormányzati feladatok ellátásában. A testület évenként 10 rendes ülést tart. Megalakulását követően a középtávú stratégiai célokat 4 évre meghatározó gazdasági programot fogad el. A program egyik fő területe a pénzügy és a vagyonhasznosítás. Másik fő területét a közszolgáltatások jelentik, a humán szolgáltatások, településfejlesztés-rendezés, valamint a kommunális közszolgáltatások és infrastruktúra területén.

A Polgármesteri Hivatal 1998-ban alapította újra a képviselőtestület, melyet a polgármester irányítása alatt a jegyző, Dr. Vincze Ferenc vezet. Az aljegyző Farkasné Dr. Ungvári Ilona.

A polgármesteri hivatalban korszerű körzeti önkormányiroda és építéshatóság működik. Hajdúszoboszló körzeti ügyintéző központ lett, vagyis nemcsak a város, hanem Nádudvar, Hajdúszovát, Ebes, Nagyhegyes lakosainak is ezt az irodát kell felkeresniük személyigazolvány, útlevél, személyi adat és lakcím-nyilvántartás, új útlevél, valamint gépjárműokmányok ügyében.

Az önkormányzat civil programmal támogatja a polgárok várospolitikai célú és kihatású önszerveződő közösségeit. A kapcsolat felépítése jelenleg is folyik több tucat civil szervezettel.

Az önkormányzat tagja a Települési Önkormányzatok Országos Szövetségének (TÖOSZ), a Magyar Fürdővárosok Szövetségének, valamint a Hajdúvárosok Szövetségének.

2003. június 26.-án megalakult Hajdúszoboszló, Ebes, Nagyhegyes, Hajdúszovát települési önkormányzatai részvételével a Nyugat-hajdúsági Település- és Területfejlesztési Önkormányzati Társulás, mely elsősorban pályázati pénzek elnyerésével kívánja fejleszteni térségünket.

Kiterjedt testvérvárosi kapcsolatok alakultak ki a hetvenes évektől kezdve lengyel, litván, német, romániai, finn, szlovák, cseh városokkal, településekkel.

Az önkormányzat a közoktatás terén jelentkező kötelező és önként vállalt feladatai ellátására 1 bölcsődét, 8 óvodát, 5 általános iskolát, 3 középfokú oktatási intézményt, 2 kollégiumot, 1 zeneiskolát működtet.

A Kovács Máté Városi Művelődési Központ és Könyvtár - a város polgárai számára ingyenes Internet-eléréssel, - valamint a Helytörténeti Múzeum szolgálja a közművelődést.

Jogi ügyeink helybeli intézését a Városi Bíróság és Ügyészség teszi lehetővé. A helyi lakosságon kívül már a hajdúszovátai, nagyhegyesi, ebesi és a nádudvari állampolgárok is a szoboszlói bírósághoz fordulhatnak peres vagy hagyatéki ügyekben.

A munkanélkülieket a Hajdú-Bihar megyei Munkaügyi Központ helyi kirendeltségén fogadják.

Térkép- és irattárral valamint számítógépes kataszteri rendszerrel várják az ügyfeleket a Hajdúszoboszlói Körzeti Földhivatalban.

Az önkormányzat 3 gazdasági társaságot alapított feladatainak ellátására. A városüzemeltetésben tölt be lényeges szerepet a *Városgazdálkodási Rt.* A város szempontjából döntő jelentőségű gyógyfürdő üzemeltetését és a hozzá kapcsolódó tevékenységeket a *Gyógyfürdő Rt.* látja el. A *Hajdúszoboszlói Víz-, Csatorna- és Hőszolgáltató Kft. (Közüzemi Kft.)* feladata az ivóvíz-szolgáltatás, illetve szennyvíz elszállítása és megtisztítása, valamint a hőszolgáltatási üzem.

5.6.2. Az önkormányzat jelenlegi helyzete

Hajdúszoboszló földrajzi elhelyezkedésének és természeti kincsének köszönhetően a történelem folyamán mezővárosi, később fürdővárosi jellegűvé vált. Ennek megfelelően a gazdaság különböző ágazatai közül elsősorban a mezőgazdaság és a kereskedelem fejlődött ki, a gyógyvíz felfedezését követően, pedig egyre nagyobb jelentőséget nyert az idegenforgalmi ágazat. A városban az ipari tevékenység éppen ezért nem számottevő.

A hagyományokra és az elmúlt évtizedek tapasztalataira alapozva a város érdeke, hogy európai hírű és színvonalú idegenforgalmi, turisztikai és gyógycentrummá váljon. Az elmúlt években a fejlesztések egy része e cél érdekében történt, ugyanakkor az állandó lakosság életkörülményeit javító beruházások is elindultak, pl. úthálózat felújítása, közműfejlesztések, illetve ehhez kapcsolódva a szennyvíztelep bővítése és felújítása, stb.

Az önkormányzat vagyoni helyzete, a normatív állami támogatások csökkenése, illetve a helyi adók emelésének korlátai egyre inkább szükségessé teszik az önkormányzati vagyonnal való hatékony gazdálkodást.

Hosszú távon eredményesen úgy működhet a gazdálkodás, ha az önkormányzatnak olyan vagyonelemei vannak, melyek rendszeres jövedelmet biztosítanak.

5.6.3. Az önkormányzati vagyon megoszlása

A törzsvagyon:

A forgalomképtelen vagyon nem értékesíthető, gazdasági társaságba nem vihető be, nem apportálható, nem idegeníthető el, nem lehet követelés biztosító, tartozás fedezete. Ezek a vagyonelemek nem használhatók fel olyan célra, ahol a vagyon működtetését már nem az önkormányzati feladat, hanem az eredményezés motiválja.

Forgalomképtelen vagyonnak minősülnek:

- a közutak és műtárgyaik,
- a közterek, parkok, a vizek, a közcélú vízi létesítmények,
- rendeltetésszerűen az önkormányzatok irattáraiba tartozó levéltári anyagok,
- valamint mindaz, amit az önkormányzat rendeletében annak minősít.

Korlátozottan forgalomképes vagyontárgyakról a törvényben vagy a helyi önkormányzat rendeletében meghatározott feltételekkel lehet rendelkezni. A korlátozottan forgalomképes vagyunkörbe tartoznak:

- az intézmények, a középületek,
- a műemlékek, a védett természeti területek, a muzeális emlékek
- mindazok az ingatlanok és ingó dolgok, amelyeket az önkormányzat rendeletében korlátozottan forgalomképesnek minősít.

Az egyéb vagyon vagy vállalkozói vagyon

Forgalomképes vagyontárgyak körébe tartoznak mindazok az ingatlanok és ingó dolgok, amelyeket a törvények vagy rendeletek nem sorolnak a törzsvagyona. Tulajdonképpen ez képezi a vállalkozói vagyon körét. A forgalomképes (vállalkozói) vagyon felett köztársaságok nélkül rendelkeznek az önkormányzatok, azonban ebbe a kategóriába kell sorolni azokat a vagyontárgyakat, melyek csak ideiglenesen kerültek az önkormányzati tulajdonba. Forgalomképes vagyontárgyak tartoznak:

- bérlakások,
- nem lakás céljára szolgáló helyiségek,
- saját forrásból épített lakások,
- vegyes rendeltetésű épületek, építmények,
- részesedések és értékpapírok,
- és egyéb vagyon.

A jelenlegi vagyontömeg legnagyobb hányadát a forgalomképtelen vagyontárgyak teszik ki, az elmúlt években tapasztalható gazdálkodás következtében a vállalkozói vagyon állománya jelentősen lecsökkent.

Az önkormányzati törvény rendelkezéseinek megfelelően Hajdúszoboszló képviselő-testülete valamennyi ciklus elején megalkotta gazdasági programját, mely a legfontosabb célokat, azok elérésének módját, a szükséges intézkedéseket rögzíti. A gazdasági program a mindenkori testület legfontosabb középtávra szóló döntéseinek csomagja, ebbe illeszkednek bele az éves költségvetések.

A program egyik fő területe a pénzügy és a vagyonhasznosítás. A pénzügyi politika egyik alapvető pillére az állami támogatás, bevételi forrást jelent az önkormányzat saját vagyona, saját adó és egyéb helyi bevételi rendszere.

Az 1990 őszétől az önkormányzat tulajdonába került vagyontárgyak (1990. évi LXV. Törvény 107.§. [1] értelmében:

- Közutak, járdák
- Közparkok, játszóterek, közterek
- Szobrok
- Óvodák, iskolák, egyéb létesítmények
- Közütemi célra alapított állami gazdálkodó szervezetek
- Költségvetési üzemek vagyona és az e szervezetekből átalakuló gazdasági társaságokban az államot megillető vagyonrész.

1991. szeptember 1-én hatályba lépő önkormányzati vagyontörvény szerint a város tulajdonába került:

- Temető
- Gyógyfürdő összes földterülete
- Uszoda
- Három közterületi csatorna (Kelet-nyugati felfogó csatorna, Tilalmas II mellékág, és a Zsoldos-dűlői csatorna)

- Református templom melletti várfal, mint műemlék
- Néhány, más állami szerv kezelésében létező beépítetlen belterületi föld.
- Vegyes tulajdonú lakóházak

Év	Infláció	Bevételek összege (ezer Ft)	Növekedés az előző évhez képest
1994	19%	1454415	14,59%
1995	28%	1705895	17,29%
1996	24%	2118839	24,20%
1997	18%	3302040	55,84%
1998	14%	2606012	-21,08%
	103%		76,25%

Forrás: Önkormányzat, Hajdúszoboszló

5.6.4. Az önkormányzat által meghatározott fő gazdasági célok

A választópolgárokkal, képvisleti és civil szervezetekkel, a nem önkormányzati gazdálkodó és más szervekkel együttműködve a város céljainak megfogalmazása és érvényesítése;

Kiegyensúlyozott, a város működését, fejlesztését szem előtt tartó testületi tevékenység, ügyfélbarát, szolgáltató polgármesteri hivatal;

Színvonalas közszolgáltatások nyújtása, igény és lehetőség szerinti fejlesztése, az önkormányzati többségi tulajdonú gazdasági társaságok, költségvetési szervek hatékony működtetése;

Az önkormányzati vagyon jó gazdaként kezelése, hasznosítása;

Szennyvízközmű fejlesztés, korszerűsítés, az út- és járdahálózat felújítása, a belvízelvezető csatornarendszer kiépítésének folytatása;

Az idegenforgalom – kiemelten a gyógy- és strandfürdő - minőségi fejlesztésének támogatása, a marketing tevékenység javítása;

A város idegenforgalmi és mezőgazdasági adottságainak jobb hasznosításával a foglalkoztatás bővítésének segítése, „idegenforgalom-barát” munkahelyteremtő ipari befektetések vonzása, mindezekkel a munkanélküliség és a városból elvándorlás csökkentése;

A nehéz szociális helyzetben levők célirányos támogatása létfenntartásuk biztosítása érdekében;

Az Európai Unió-hoz csatlakozás követelményeinek teljesítése, uniós források megszerzése.

5.6.5. Pénzügyek, vagyon

Az önkormányzat **bevételei** körében – az ígérek ellenére – továbbra sem számolhatunk a szabad felhasználású állami támogatás számottevő növekedésével, avagy privatizációs bevételjuttatással. Az önkormányzati ingatlanvagyon erre szolgáló részét már értékesítettük. A **saját bevételek** növekedése teremthet forrást a városfejlesztéshez, a közszolgáltatásokhoz. A saját bevételek körében meghatározóak a **helyi adókból származók**, különösen az idegenforgalmi, illetve iparüzési adóbevétel. Az igazságos közteherviselés elve alapján az önkormányzati feladatok finanszírozhatósága érdekében az adóviselési képességgel rendelkezők továbbra is hozzá kell járuljanak a közösségi kiadásokhoz, mások pedig gondos szabályozással mentesíthetők a teher alól. A tervek

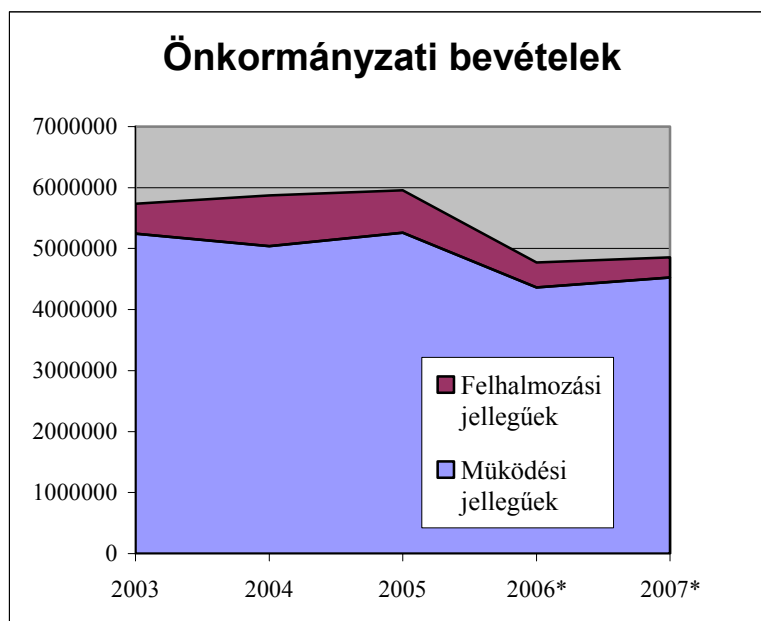
megvalósíthatósága érdekében – részletes vizsgálat után, a célt is meghatározva – képviselőtestületi döntés szükséges a magánszemélyek kommunális adójának bevezetéséről.

A tervezett adóbevételek megszerzése érdekében a hivatalnak hatékonyabbá kell tenni a behajtást és a végrehajtást, kiterjesztve a saját bevételt jelentő szabálysértési bírságokra is.

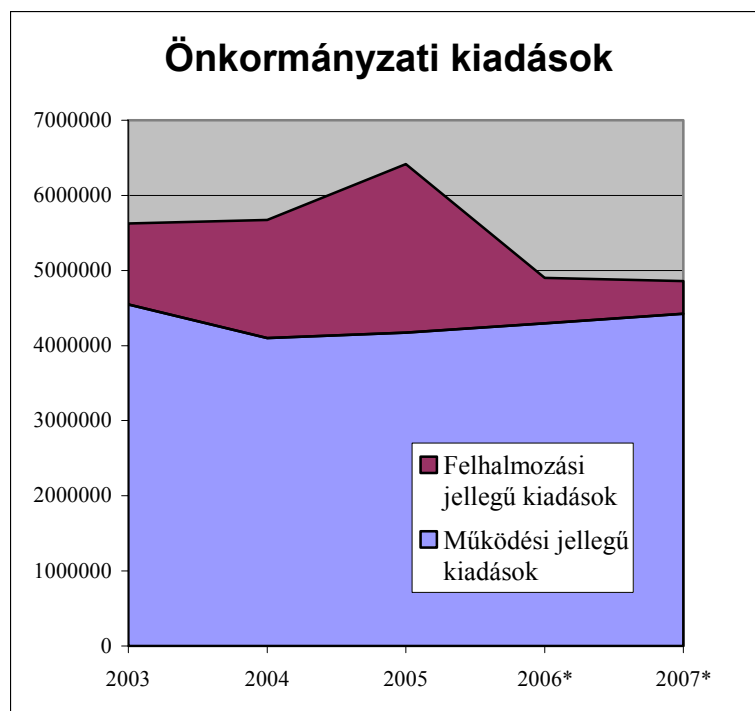
Az önkormányzati **vagyon** forgalomképtelen törzsvagyon részének (pl. utak, közterületek, intézmények) funkciója a közszolgáltatások biztosítása, amelynek állagát javítani, értékét lehetőség szerint növelni kell (karbantartással, felújítással, beruházással). Az önkormányzat vagyona tartósan nem csökkenhet, vagyonhasznosítási alapelv a „vagyonért vagyont”, tehát a forgalomképes vagyon hasznosításából származó bevételeket vagyonszerzésre, beruházásra lehet felhasználni.

Az ésszerű, takarékos gazdálkodás, a fejlesztési tervek legalább pályázati saját részének biztosíthatósága érdekében a működést szolgáló **költségvetési kiadások** a legszükségesebb mértékűek, valós igényeket szolgálók legyenek. A költségvetési gazdálkodásban figyelembe kell venni a város jelenének és jövőjének zálogát jelentő önkormányzati tulajdonú gyógyfürdő által fizetett bérleti díj visszaforgatását, tőkésítésére, hogy a cég által végrehajtott jelentős városi érdekű fejlesztéshez igénybe vett hitel visszafizetése, valamint a tervezett további beruházások biztosítottak legyenek.

A 2003-tól 2007-ig (2006, 2007 tervezett) költségvetésben a működési és felhalmozási jellegű bevételeket és kiadásokat összehasonlítva jól látszik, hogy a felhalmozási jellegűek folyamatos csökkenést mutatnak.

Forrás: saját feldolgozás

Forrás: saját feldolgozás

A költségvetési tervezésben továbbra is előre kiszámítható, célszerű, igazságos, feladatfinanszírozó módszereket kell alkalmazni. Az önkormányzati költségvetési szervek a tervezett saját bevételek teljesítésén túl, éljenek jobban a pályázatok útján, valamint az alapítványok révén megszerezhető nem önkormányzati források működésbe, fejlesztésbe integrálásával. E tevékenységüket segítse a hivatal által nyújtott megfelelő információ, a gazdálkodást, a szakmai és egyéb feladatellátást serkentse és honorálja a szakmai teljesítményt, kreativitást, innovációt értékelő érdekeltségi rendszer.

5.7. Közszolgáltatások

A települési önkormányzati közszolgáltatásokat az önkormányzati többségű tulajdonú gazdasági társaságok (Városgazdálkodási Részvénytársaság, illetve Közüzemi Kft.) és költségvetési szervek (oktatási, nevelési, szociális, egészségügyi, kulturális, információs intézmények, valamint a polgármesteri hivatal) nyújtják. A szolgáltatók helyzete, az általuk nyújtott szolgáltatások színvonala az átlagosnál jobb, ám fejlesztésük természetes igény. A közszolgáltatások körében a szervezeti keretek kialakultak, stabilizálódtak, jelentősebb átszervezés nem tűnik indokoltnak.

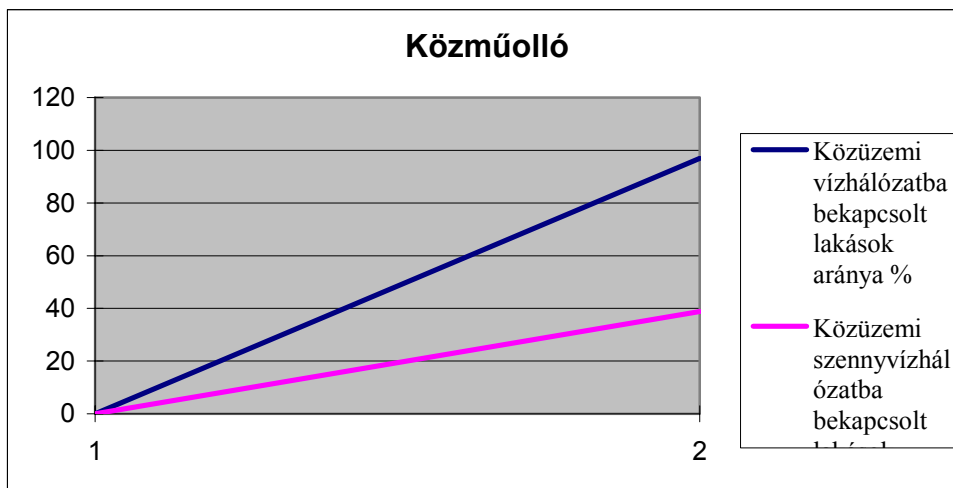
A **humán közszolgáltató** intézményhálózat korszerűsítését, fejlesztését részben jogszabályok írják elő szakmai követelményekként, részben a város jellege, fejlettsége, további fejlődésének igényei indokolják. E körben vizsgálatot és az alapján szükséges intézkedést követel a középiskolai kollégiumi férőhelyek kihasználtságának elemzése, a kihasználatlan épületek más célú hasznosítási módjának eldöntése. A két kollégium összevonása elkerülhetetlennek látszik.

A szociális gondoskodás, gondozás céljaira szolgáló pénzeszközök reálértéke legyen összhangban a lakosság szociális helyzetével, az önkormányzat anyagi lehetőségeivel. Az

előírt intézményi fejlesztések megvalósítása jelentős ilyen célú állami támogatással lehetséges.

Kíváncsok a diák- és szabadidősport önkormányzati támogatása, a minőségi sport eredményes folytatásához hozzájárulás, utóbbiban legyen nagyobb szerepe a szponzoroknak.

A **kommunális közszolgáltatások** körében alapvető feladat az elért jó színvonal megtartása, lehetőség szerinti fejlesztése. Legfontosabb teendő a szennyvízhálózat tovább építése, a rákötések számának növelése.

Forrás: saját feldolgozás

A hivatal kötelezi a szennyvízhálózat bekötésébe azokat, akiknek ingatlana előtt szennyvízvezeték húzódik. Az időjárási szélsőségek egyre gyakoribb bekövetkezése nélkülözhetetlenné teszi a belvízhálózat építésének, karbantartásának folytatását, a rendkívüli időjárás (pl. nagy havazás, esőzés) káros következményeinek elhárítását. A település útjai, járdái állagának javítása, felújítása sem tűr halasztást. Hajdúszoboszló szépülő településképe, közterületeink javuló állapota, idegenforgalmi jellege különösen fontossá teszi a közterületek, fásított, parkosított zöldterületek megóvását, fejlesztését a köztisztaság magas szintű biztosítását. Ezekhez az önkormányzat, a szolgáltatásokat végző cégeink hatékonyabb munkája mellett, a szervezeteknek, lakosságnak is teljesíteni kell a jogszabályok által a rájuk hárított teendőket. A tisztaság, rendezettség sokkal inkább igényesség, szemlélet, semmint pénz kérdése. Amennyiben a kérés, figyelemfelhívás nem vezet eredményre, a hivatalnak élni kell hatósági eszközeivel is, az ingatlanok, az előttük levő közterület, a vízelvezető árkok rendben tartása, a szervezett hulladékszállítás kötelező igénybevétele, a tiltott hulladéklerakás, szemetelés, rongálás megakadályozása, illetve felszámolása érdekében.

Az önkormányzat anyagi helyzete szükségessé teheti a közszolgáltatási díjak inflációt követő mértéke mellett a szükséges szolgáltatásfejlesztéseket is részben fedező módú megállapítását, természetesen figyelembe véve az igénybe vevők anyagi teherbíró képességét.

Fel kell számolni az építési törmelék elhelyezése terén kialakult tarthatatlan állapotot. Ezért ki kell alakítani az új építési törmeléklerakót, a régit pedig rekultiválni kell, parkosítva, esetleg játszóteret is létrehozva. Folytatni kell a szelektív hulladékgyűjtést, valamint gondoskodni kell a lakossági veszélyes hulladékok begyűjtésének

megszervezéséről, csökkenteni kell az ártalmatlanításra kerülő települési szilárd hulladék mennyiségét (komposztálás, hulladékudvar működtetésével).

A 4. számú főút elkerülő szakaszának elkészülte miatt, a városközpont tehermentesítése érdekében felül kell vizsgálni a közlekedési rendet, figyelemmel a városba vezető utak összeköthetőségére is. Ezek mellett szorgalmazni szükséges a problémás útkeresztezések korszerűsítését. Vizsgálatot és valószínűleg előremutató képviselő testületi döntést is igényel a zártkertek, valamint a Keleti-főcsatorna melletti pihenőövezet helyzete.

Az **idegenforgalom** Hajdúszoboszlón stratégiai ágazat, feltételeinek folyamatos javítása a város jövőjének meghatározó tényezője. Kiemelt feladat az önkormányzati többségi tulajdonú gyógyfürdő fejlesztése, a további beruházási célok, tervek meghatározása, megvalósításuk önkormányzat általi segítése, támogatása. Ezen ágazatban az önkormányzatnak továbbra is stratégiai szervező, koordináló, szabályozó és érdekképviselői szerepet kell vállalnia, célirányosan együttműködve az idegenforgalmi szolgáltatókkal, szakmai és állami szervezetekkel. Orientálni és ösztönözni szükséges a szolgáltatások színvonalának javítását, a turizmus minőségivé alakítását, koncentrálni, tervszerűen, hatékonyabban végezni a marketing tevékenységet, színesíteni és vonzóbbá, hagyományteremtővé tenni a szabadidős programokat.

A Polgármesteri Hivatal közigazgatási közszolgáltatásokat nyújtó önkormányzati költségvetési szerv. Követelmény a magas szakmai színvonal, az önkormányzati jellegű feladatok eredményes ellátása, az ügyfélbarát, gyors, jogszerű, szakszerű, ugyanakkor méltányos, indokolt esetben megfelelően szigorú hatósági ügyintézés, a tájékoztatás és a felvilágosítás fokozása. Ennek elérése és állandó érvényesülése érdekében meg kell határozni és ütemesen meg kell valósítani a fejlesztési, korszerűsítési célokat, mérhetőbbé és ellenőrizhetőbbé tenni a munka mennyiségét és minőségét.

Az önkormányzatnak kemény, fejlesztés-koncipiáló, koordinatív, szervezési és akár szervezet-fejlesztési feladatai vannak, ideértve saját szervezetét is. Egy olyan város esetében, ahol a turizmus és a kapcsolódó szolgáltatások alapvetően meghatározzák a fejlődés irányát, és a fürdő révén a város tulajdonosi pozícióban is van; ez mindenképpen indokolt.

5.8. Városfejlesztés

A lakható és vendégeket csábító város, a városfejlesztés nem csupán önkormányzati feladat. Alapvető önkormányzati teendő viszont – jogszabályok által is kötelezően előírtan – a beruházások feltételeinek biztosítása, a befektetéseket vonzó környezet kialakítása és fenntartása.

Ha szükséges a város belterületének növelésével is biztosítani kell az építési telekkínálatot. A város adottságait – a mezőgazdaságot is beleértve – figyelembe vevő és hasznosító **ipartelepítő befektetésekhez**, munkahelyteremtéshez kevés eszköz van az önkormányzat kezében. Ez elsősorban kormányzati teendő, elsődlegesen a jó megközelíthetőség közlekedési feltételeinek biztosításával (autópálya, autópálya, autópálya, debreceni repülőtér). Jogos lakossági elvárás az, hogy az itt élőknek, különösen a fiataloknak az idegenforgalmon kívül is legyen perspektívát nyújtó munkahely. Ezért, szakértők bevonásával mielőbb meg kell vizsgálni, hol és hogyan, milyen állami, európai uniós és önkormányzati finanszírozással valósítható meg „idegenforgalom-barát” munkahelyeket kínáló ipari

vállalkozások letelepítése. A munkanélküliség legalább időszakos csökkentéséért folytatni szükséges a közhasznú, közcélú foglalkoztatást. A **mezőgazdaság** is döntően kormányzati intézkedésekre vár, helyi erőből alig lehet enyhíteni a gondokat. Önkormányzati pénzeszközökből, az érintett vállalkozók segítségét is felhasználva továbbra is karban kell tartani a földutakat, a vagyonvédelem érdekében működtetni a mezőőrséget.

Az önkormányzat legfontosabb ciklusbeli beruházási feladata átfogó **szennyvízprogram** megvalósítása, szükséges esetben hitel felvételével is. A program egyrészt a szennyvíztisztító telep folyamatban levő korszerűsítésének elvégzését jelenti, több mint 500 millió forintért, amelyhez már jelentős összegű állami pályázati támogatást nyertünk. Elvégzése feltétele annak, hogy hatósági engedélyt kaphassunk a csatornahálózat további, lehetőleg a teljes várost felölelő kiépítéséhez, mert a jelenlegi alig 40%-os csatornázottság nem tartható állapot. Mindezek miatt az önkormányzat fejlesztési pénzügyi forrásait a szennyvízprogram mielőbbi megvalósítására kell koncentrálni, természetesen megcélozva az állami pályázati támogatási lehetőségeket is.

Folytatni szükséges a **közterületi beruházásokat**, többek között a főtér átépítését, a református templom környezetével és a mozi-csarnokkal. A Fesztivál-tér befejezése jól szolgálhatja idegenforgalmi és városi programjaink feltételeinek javítását. A fürdő befogadóképességének és vendégszámának örömteli növekedése súlyos parkolóhely hiányt eredményez csúcsidőszakban. Figyelemmel arra, hogy a fürdő területe ne csökkenjen, hanem a tervezett módon növekedjen, meg kell építeni a fürdő körül tervezett sétányt, utat és parkolóhelyeket. További parkolók kiépítése mellett ideiglenes parkolók kialakítása (pl. a repülőtér erre felhasználható részén), megfelelő parkolási rend, jelző- és tájékoztató rendszer működtetése szükséges.

Jelentős pályázati támogatási lehetőség és a szükséges saját erő biztosíthatósága esetén célszerű lehet **külterületi kerékpárút** építése a Hortobágy irányban.

A gazdasági program teljesítése lehetővé teszi a város további fejlődését, az arányos településfejlesztés révén boldogulását a mostani önkormányzati ciklusban is.

5.9. Kistérségi együttműködések - Hajdúszoboszlói Többcélú Kistérségi Társulás

A társulás célja a társulásban résztvevő települések fejlesztésének összehangolása, ezzel összefüggő érdekeik képviselete, közös fellépés az egyes programok kialakítása és megvalósítása terén, a fejlesztések megvalósítását szolgáló közös pénz- és tudásbázis létrehozása, valamint az euroatlanti integrációval kapcsolatos lehetőségek minél teljesebb kiaknázása, illetve az új kihívásoknak minél magasabb szinten való megfelelés.

A Társulás tagjai:

- Hajdúszoboszló Város Önkormányzata
- Ebes Község Önkormányzata
- Hajdúszovát Község Önkormányzata
- Nagyhegyes Község Önkormányzata

Hajdúszoboszló és Nagyhegyes az üdülőkörzethez tartozó, valamint az üdülőkörzethez nem tartozó idegenforgalmi adottságokkal rendelkező települések sorába tartozik (9001/1999. (SK 2.) KSH közlemény).

A Debrecen-Hortobágy vidéke részeként a Kulturális örökségi övezetbe tartozik Ebes, Hajdúszoboszló, Nagyhegyes (a VÁTI Kht 1999-ben készített térképe alapján).

Hajdúszoboszló és Nagyhegyes települések bizonyos részei a Hortobágyi Nemzeti Parkhoz tartoznak.

Hajdúszoboszló (gyógyfürdő, **strand**fürdő) a regionális jelentőségű gyógy- és termálfürdővel rendelkező települések közt kiemelkedő helyet foglal el.

Régió tájvédelmi körzetei közül a kistérség a Hajdúsági tájvédelmi körzet területére esik.

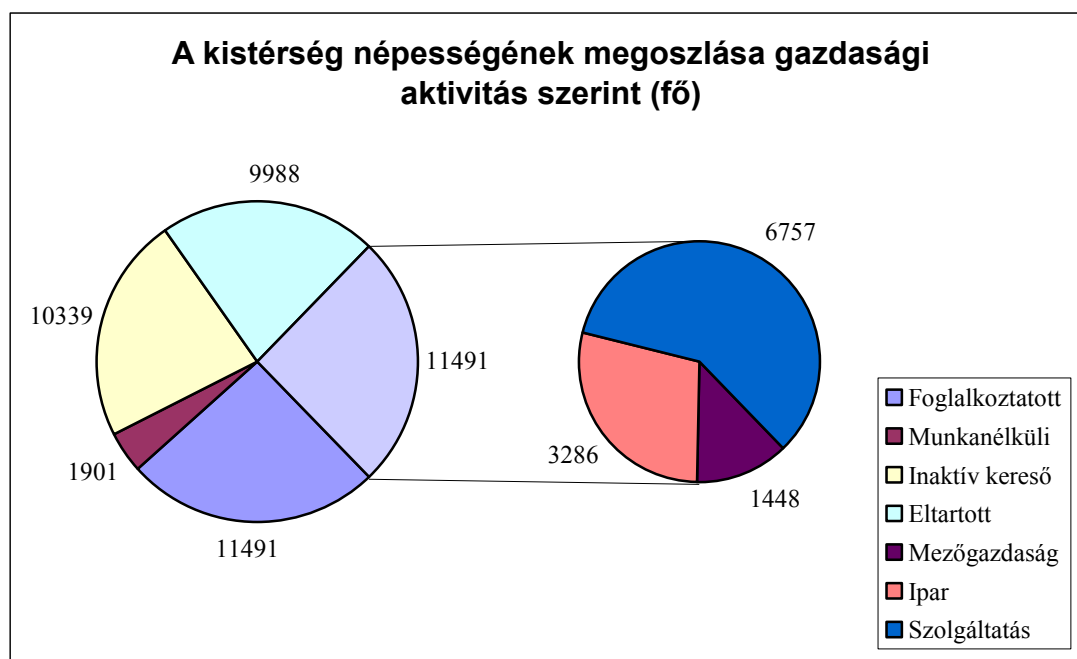
A kistérség települési összetétele a létszám tekintetében ideálisnak mondható.

A Hajdúszoboszló központ körül elhelyezkedő három település – Ebes, Hajdúszovát, Nagyhegyes - a kistérségi szintű fejlesztések szempontjából jól körülhatárolható fejlesztési lehetőségekkel rendelkezik.

Ebes logisztikai szempontból a legkedvezőbb település. Debrecen és Hajdúszoboszló közt „félúton”, mind két város számára tud kiegészítő szolgáltatásokat nyújtani. Az innovatív vállalkozások kistérségbe vonzásához kiváló adottságokkal rendelkezik.

Hajdúszovát logisztikailag is a leghátrányosabb kistérségi település. A kistérségi szintű szociális szolgáltatások infrastruktúrája és a nem szakképzett munkaerő tartós foglalkoztatását biztosító kisüzemek kialakításában vállalhat kistérségi szinten feladatot.

Nagyhegyes a Hortobágyi Nemzeti Park részeként a biokultúra elterjesztésében vállalhat meghatározó szerepet.

Forrás: saját feldolgozás

A kistérség aktívan együttműködő társulás, 2005. februárjában „A hajdúszoboszlói kistérség projektorientált fejlesztési programja” címmel fejlesztési programcsomagot fogadtak el.

A program hosszú távú célja a hajdúszoboszlói kistérség gazdasági és társadalmi fejlettségi szintjének növelése, az életminőség javítása, a turizmus – mint gazdasági húzóágazat –

fejlesztésén keresztül. Ennek elérésére rövid- és középtávú intézkedéseket fogalmaz meg, kistérségi szinten.

Rövid távon megjelenhet a turisztikai kínálat bővítése, a turizmusra épülő gazdasági hálózati kapcsolatok partneri együttműködésének kialakítása. A turizmusban nélkülözhetetlen az egységes turisztikai program, majd a programban megfogalmazott komplex szolgáltatásokat népszerűsítő intenzív, egységes marketing.

Középtávon 2006 és 2013 között a II. NFT nyalábjaihoz igazodóan fogalmazza meg a fejlesztéseket, szinkronban a 2006-ig történt fejlesztési előkészületekkel.

- A turizmusban véghezvitt szolgáltatásbővítéssel összhangban szükséges a kiszolgáló infrastruktúrát fejleszteni. A kistérség gazdasági húzóágazatát folyamatosan fejleszteni szükséges, hiszen a turizmusban igen erős verseny fog kialakulni, és a térség nem veszítheti el kompetitív előnyeiből származó vezető pozícióját. Fejleszteni szükséges a turistákat kiszolgáló intézményeket, a programkínálatot, rehabilitálni kell központokat, folyamatosan kell fejleszteni a kistérség legnagyobb értékét, a hajdúszoboszlói gyógyfürdőt, hogy a turisztikai szezon időtartama is folyamatosan bővülhessen.
- A turizmusra épülő agrárgazdaságban termékláncok kialakítását véghez kell vinni. Egy modern helyi gazdaságot szükséges létrehozni, a kistérség gazdasági szereplőinek szoros együttműködésével. A helyi termékeket és tudást intenzíven kell beépíteni a helyi turisztikai kínálatba, beleértve a népművészeti és népi iparművészeti adottságokat is.
- A fenntartható fejlődés infrastrukturális hátterének kialakítását ebben a tervezési időszakban szükséges megoldani. A már előkészült tervek alapján lebonyolítandóak a környezet védelmét kiszolgáló infrastrukturális fejlesztések a szennyvízelvezetés és hulladékgazdálkodás terén, az úthálózat korszerűsítése is ebben a későbbi ciklusban tűnik reálisnak.

A kistérség kistelepüléseinek gyógyturizmusban kiegészítő szolgáltatásokat közvetítő szerepet kell vállalnia, így lesz az egységben az erő és így fogja tudni a kistérség a legtöbbet profitálni Hajdúszoboszló turizmus-orientált funkciójából. A kistérség településeinek nem versenytársként, hanem csapattársként kell megjelennie, hogy a központot úgy erősítse a specializációban, hogy közben saját térségét is fejlessze a településkép fokozatos javításával, a táji elemek fejlesztésével, stb.

Ebes a vállalkozásbarát, a vállalkozások innovációs tevékenységének támogatójaként a leghatékonyabban tud az iparosodás irányába specializálódni. Az Észak-Alföldi Régió egyik és a megye egyetlen nagy ipari központja Debrecen közvetlen szomszédságában elterülő modern településként a nagyvárosi igényekhez kell igazítani Ebes funkcionalitását.

Ennek értelmében Ebes feladata a vállalkozásoknak való megfelelő infrastruktúra kialakítása megfelelő ipari parkok és irodaház(ak) kiépítésével, ezáltal az ipari közvetítő szerep – mely nagy felelősséggel bír - betöltése a nagyváros és a kistérség többi települése között.

Hajdúszovát a kistérségi szintű szociális szolgáltatások infrastruktúrája és a nem szakképzett munkaerő tartós foglalkoztatását biztosító kisüzemek (mezőgazdasági termékfeldolgozás, hulladék feldolgozás) kialakításában vállalhat kistérségi szinten meghatározó szerepet.

A kistérség többi településének maximális segítséget kell nyújtania Hajdúszovátnak minden területen, mert ha ez a település kistérségi szinten megfelelően van szakmailag és politikailag is támogatva, akkor intenzív fejlődési pályára képes állni, és eddigi helyzetéből adódó hátrányai leküzdéséhez meg tudná találni a kiutat.

Nagyhegyes a biofalú, a biokultúra kiszélesítésének meghatározó településeként jelenhet meg a kistérség, sőt a régió kínálatában. Mivel a településen meghatározó számban vannak

jelen a mezőgazdasági termelők, ezért a magas intenzitás eléréséhez nincsen szükség a struktúraváltásra.

A kistérségi programban a következő, az egész kistérség területére kiterjedő idegenforgalmi fejlesztések szerepelnek:

- Ökoturisztikai szabadidőközpont kialakítása Hajdúszováton
- A kráter tó környékének turista látványossággá tétele Nagyhegyes határában
- Vértölgyi víztározó többcélú hasznosítása Ebes határában
- Kistérségi úthálózat felújítása.
- Néprijzi, Helytörténeti és Régészeti Tájmúzeum, Kiállító és Képző Központ
- Ökoturisztikai szabadidőközpont kialakítása
- A kráter tó környékének turista látványossággá tétele,
- Kistérségi és azon túlmutató kerékpárút építése

A kistérség településein számos alulról jövő kezdeményezésre épülő, részben a helyi sajátosságokat bemutató, turisztikai értékét növelő rendezvények:

- Az idegenforgalom kulturális kínálatának bővítését eredményező rendezvény – sorozat: Hajdúszováti napok kibővítése
- Kotszegi csőszház – református templomok felhasználása (pl. múltidéző kerti parti, koncertek)
- Hajdúvárosok találkozájának színesítése, Hajdúszoboszlói Nyári Fesztivál programbővítése, „hajdú-múlt” megidézése, hajdúhagyományok beépítése
- Bioétel és borfesztivál, (birka) pörkölt-főző örömnapi turisztikai vonzerővé alakítása
- A rendezvények között szükséges koordináció, kistérségen túli kiajánlás, melynek megvalósítását szolgálja a Szabadidős és kulturális Programiroda a szoboszlói Bocskai Filmszínházban, illetve a megépülő „Pávai-Vajna Ferenc Turisztikai Központban” projekt.

5.10. Turisztikai infrastruktúra és szolgáltatások fejlesztése

A turisztikai és rekreációs piacon való eredményes érvényesülés érdekében szükséges a térség turisztikai vonzerőéhez illeszkedő turisztikai infrastruktúra, és a kapcsolódó vendéglátó szolgáltatások rendszerének térségi szinten összehangolt fejlesztése. Erősíteni szükséges továbbá a különböző turisztikai kínálati elemek térségenkénti harmonizálását, hogy a hazai térségek jól kommunikálható, versenyképes célterületként jelenjenek meg a hazai és nemzetközi turisztikai piacon.

5.10.1. Turizmuspolitika

A turizmus fejlesztése közvetlenül járul hozzá a területi versenyképesség erősítéséhez. Egyre több régióban, térségben és településen tekintik húzóágazatnak, mivel *a turizmusban a versenyképesség elérése gyorsabban lehetséges, mint a nyersanyag- és energiaigényes ágazatoknál, vagy akár a korszerű technológiát és magas szakképzettséget igénylő ágazatoknál.* A régiók, térségek, települések gazdaságának a helyi adottságok, értékek, valamint a fejlődési potenciál kihasználása szempontjából kiemelten fontos a turizmus fejlesztése, amely az endogén növekedési lehetőségek, a gazdaság szerkezeti átalakításának és diverzifikálásának, valamint a munkahelyteremtésnek (élőmunka-igényes ágazat) egyik kiemelt forrását jelenti.

5.10.2. Természeti vonzerők

A vidék kincse a jó mezőgazdasági termőterületeken, a gyógyvízen és a gázmezőkön kívül a bőséges napfény is. .

Ez az a táj, "ahol az ég a földdel összeér", nem egyhangú síkság a vadregényes hegyekhez szokott utazónak sem, hisz itt-ott élénkítik a Tisza elhagyott medrei a nádasokkal, vadmadarak ezreivel, erdős ligetekkel. A határ a híres pusztá, a "dicső rónaság". Hortobágy felé kissé lejt, a tengerszint feletti magassága alig 100-110 méter.

A vidék nem csak gyógyvízben gazdag – természetes és mesterséges folyó- és állóvizek sokaságával rendelkezik. A városon át kanyarog a Kösely, a város határán észak-déli irányban 12-14 km-es szakaszon hömpölyög a Keleti-főcsatorna. Ez nemcsak az öntözést szolgálja, hanem remek pihenőhelye a természetes környezetben úszni, csónakázni, horgászni, kertészkedni vágyó környékbeli lakóknak és vendégeiknek.

Kincse a vidéknek a jó mezőgazdasági területeken, a gázmezőkön és a gyógyvízen kívül a bőséges napfény. Éves átlagban a napfényes órák száma eléri, olykor meg is haladja a kétezer órát. Hajdúszoboszló tehát Magyarország egyik legnaposabb tájegysége. Az uralkodó szélirány északnyugati. A fürdő és parkosított környékének mikroklímája pedig gyorsítja a gyógyulást levegőjének jódos, sós páratartalmával.

Az ideutazónak mindig nagy esélye van arra, hogy jó időt fogjon ki. Hiszen 30-40 csupán a téli napok száma 0 °C átlaghőmérséklettel, és 80-85 a nyári napok száma, amikor a hőmérséklet átlaga 25 °C.

5.10.3. Kulturális és épített vonzerők

A város legértékesebb műemlék együttese, a **református templom és a hozzá tartozó erődfal**. A templom az istentiszteleteken kívül nívós orgonahangversenyeknek, énekkari koncerteknek is gyakran helyszíne. A településen a római és a görög katolikus közösségek is gyakorolhatják hitüket templomban, illetve imaházban.

A Gyógyfürdő környékén is több épített örökséget, építményt találunk.

A fürdőpark szélén virágos környezetben áll Pávai Vajna Ferencnek, a gyógyvíz megtalálójának mellszobra.

Az első nevezetesség a Rácz Zoltán építész által emelt Harangház, ahol Oborzil Editnek, a városban született iparművésznak és férjének, Jeney Tibornak a különleges haranggyűjtemény-adománya nézhető meg, a millenniumi esztendőben felavatott Harangház, amely látványos építészeti alkotásként (Rácz Zoltán építész munkája) ad keretet a különleges alumíniumötvözetből készült harangoknak.

A város felé haladva található a „szerelem kútja”, és a növekedés szimbóluma szobor.

A Szilfákajla úton a kultúrház mellett folyamatosan gazdagodik a 2001 szeptemberében felavatott millenniumi szoborpark. A tágas főtéren az első látnivaló a II. világháborús emlékmű, a Bástya presszó előtt pedig a Bocskai-lovasszobor áll.

A Hősök teréről nyíló Bocskai utcán a katolikus templom közelében négy múzeum reprezentálja, hogy ez a város őrzi a múlt és jelen kulturális értékeit. A helytörténeti és a hajdúsági népművészeti múzeum, valamint egy képtár, ahol Miskolczi László festőművész és Cseh Gusztáv grafikus állandó tárlata mellett rendszeresen vannak időszakos kiállítások.

A legújabb létesítmény ebben az utcában a Hajdúszoboszlói Nemzetközi Modern Múzeum, amely nemcsak a XX. század szellemi értékeit gyűjti össze és állítja ki, hanem a kortárs művészet gyűjtője és patronálója is.

Kívül-belül megtekinthető a régi parasztházat idéző **Fazekas-múzeum**, ahol a híres nádudvari fekete kerámia itt élő és alkotó egyik népművészenek szép munkái nézhetők és vásárolhatók meg.

Történelmi és néprajzi emlék - pl. a Csanády-ház, Czegléd-ház - még bőven akad a városban.

5.10.4. Sportolási és szórakozási lehetőségek

Az 1992-ben felavatott, egész nap nyitva tartó fedett uszoda a kemping szomszédságában magasodik. Az Árpád Uszoda a nemzetközi szabványoknak megfelel, versenyek, rendezésre kiválóan alkalmas.

A Hajdúszoboszlói Strand és Aquapark minden évben májustól szeptemberig tart nyitva.

A 30 hektáros parkban elterülő strand május 1-től szeptember 30-ig tart nyitva. Nyaranta százezrek nyernek felüdülést 13 medencéjében, köztük a hullám, pezsgő, gyerek és élménymedencékben. Májusban és szeptemberben a strand a vendégforgalomtól függően csökkentett számú medencével üzemel.

Sportcentrum, illetve éjszakai szórakozóhely jelenleg nem található Hajdúszoboszló területén, viszont létesítésük a város vezetőségének tervei között szerepel. A város állandó sportolási palettájáról hiányzik – az uszodán kívül - fedett, szezontól függetlenül működtethető, a város lakosságát, emellett a vendégeket is kiszolgáló létesítmény.

5.10.5. Kulturális és egyéb programok

A kulturális és egyéb programok közül kiemelendő a Szoboszlói Napok, illetve a Hajdú napok, mely nyaranta szórakozási lehetőséget, kapcsolódási lehetőséget nyújt a vendégek és a lakosság számára.

A strand szervezésében kerül sor évente több alkalommal a Fürdőbál, az Aquapark Futóverseny, illetve az általában Hajdúszoboszlón megrendezésre kerülő Miss Word Hungary szépségverseny döntőjének lebonyolítására.

További rendezvények Hajdúszoboszlón 2005-ben:

- Hajdúvárosok találkozója
- Szoboszlói Folknepok
- Szoboszlói Dixieland Napok
- Reneszánsz Bál
- Mediterrán Est
- Kösely Kupa Fogathajtó és Díjugrató Verseny
- Magyar est
- Szoboszlói Birka- és Slambucfőző Verseny
- Bioétel és Borfesztivál

A város kulturális kínálati palettájáról hiányzik a mozi, a fedett terek, ahol bálakat, kiállításokat, vásárokat lehet tartani az év minden szakában. Fontos a rendezvények elnyújtása időben, ne kifejezetten a nyári csúcsezonban, kiegészítő elemként, hanem az elő- és utószezonzban kerüljenek megrendezésre vendégeket vonzó attrakcióként. Érdemes átgondolni a programkínálat összetételét, célzottságát, letisztultságát, egy esemény, a rendezvény konkrét célja köré szervezését.

5.10.6. Termál- és gyógyturisztikai kínálat

A helyzetfeltárás jelen fejezetén belül vizsgáljuk a turisztikai termék alapját alkotó kínálati elemet, a termál- és gyógyturisztikai szolgáltatásokat. A Hajdúszoboszlói Strand és Aquapark létesítményeinek vizsgálata kiterjed egy rövid történeti áttekintésre, ahol ismertetjük a fürdő elmúlt évtizedeiben tapasztalható fejlődését. Kitérünk az elmúlt évtized legnagyobb állami turisztikai támogatásának, a Széchenyi Terv hatásaként megvalósult fejlesztésekre.

Termálturisztikai kapacitások, szolgáltatások és azok fejlődése

Magyarország hagyományosan a nemzetközi egészségturisztikai piac egyik legfontosabb szereplője. Hazánk geológiai adottságai alapján az ország területének nyolcvan százaléka alatt termálvizet rejt a föld. Ez a hévízkészlet egész Európában páratlan és világviszonylatban is kiemelkedő. A világon csak néhány ország mondhatja el magáról, hogy a hazaihoz hasonló termálvízkészlettel rendelkezik (Ausztria, Németország, Új-Zéland, Izland). A termálvíz geometrikus energiaként való felhasználásában nagy a lemaradásunk, azonban a balneológiai felhasználását vizsgálva megállapítható, hogy hazánk világelső ezen a területen.

Az Észak-Alföldi Régió legfontosabb természeti kincsei a nagy kiterjedésű, helyenként kiváló minőségű szántóterület, a természetes gázmezők, a termálvíz- és az agyagkészletek.

Az Alföld a turizmus szemszögéből nézve az ország egyik legsajátosabb és egyéni értékét gazdagon magába rejtő tája. Több nemzeti és helyi jelentőségű természetvédelmi terület van, melyek a terület 6,2%-át teszik ki.

A termálvizek gyógyászati értékét az adja, hogy a felszín felé tartó útjuk során az emberi szervezet számára egészségmegőrző, gyógyhatású ásványi anyagokat oldanak ki a kőzetekből, és az így nyert ásvány-, illetve gyógyvíz fürdő- és ivókúra formájában hasznosítható.

A magyar gazdaság egyik legjelentősebb növekedési potenciállal rendelkező ágazata a turizmus. A turizmuson belül az egészségturizmus az, mely a többi turisztikai termékhez mérve kedvező tulajdonsággal rendelkezik:

- Relatív hosszú tartózkodási idő – a kúra-alapú szolgáltatások miatt;
- Magasabb fajlagos költség – a specializált szolgáltatások és eszközök, valamint a magas élőlátás-igény miatt;
- Jelentős forrásszükséglet – az infrastruktúra specializáltsága, és a képzett szakszemélyzet miatt;
- Kisebb szezonális – a szolgáltatások nagy része időjárás-független.

A kínálat jellemzői, kiépítettsége

A Hajdúszoboszlói Gyógyfürdő az elmúlt évek tudatos fejlesztésének köszönhetően egységes arculatot alakított ki. A szolgáltatások körét a következő tíz fő csoportra lehet elkülöníteni:

- Gyógyfürdő
- Strand
- Aquapark
- Uszoda
- Thermal Camping
- Hungarospa Thermal Hotel
- Termál Tourist
- Pávai Vajna Ásványvíz
- Fogászati Szakrendelés (privát)
- Hajdú Camping

Gyógyfürdő

A termálfürdő épülete 1999-ben teljesen megújult. A modern kétszintes épületben a gyógyászati kapacitás a duplájára nőtt. Négy új nyitott medence épült, melyekben a különböző attrakciók segítségével még inkább felüdülhet a fürdőző. E nyitott medencéket körülölelik a tágas közlekedő folyosók. A termálfürdő csarnokában három fedett 32, 36, 38 °C hőfokú gyógyvizes medence található. A medencecsarnok felújítására 2002 őszén került sor a Széchenyi Terv támogatása segítségével. Szintén ekkor épült az úgynevezett kád-folyosó feletti emeleti szárny, ahol elsősorban a szomszédos Aqua-Sol szálloda vendégei részére alakítottak ki kezelő helyiségeket.

A földszinten, a bejáratától balra három orvosi rendelő, kezelőhelyiségek és a gyógytornaterem, tangenter kezelőhelyiségek találhatók. Az emeleten masszírozók, kezelőhelyiségek és tágas pihenők várják a vendégeket. A gyógyulni vágyóknak elkülönített pihenőparkban biztosított a pihenés.

Strand

A hajdúszoboszlói gyógyfürdő gyógyító szolgáltatásai mellett a nyári főszezonban a 30 hektáros parkban elterülő stranddal is várja vendégeit. A strand május 1-től szeptember 30-ig tart nyitva. Nyaranta százezrek nyernek felüdülést 13 medencéjében, köztük a hullám, pezsgő, gyerek és élménymedencékben. Májusban és szeptemberben a strand a vendégforgalomtól függően csökkentett számú medencével üzemel.

A Széchenyi terv jóvoltából 2002-ben teljesen megújult a strand infrastruktúrája, az Európai Unió követelményeknek megfelelő új, vízforgató-szűrő rendszerben üzemelő medencék épültek. Kiemelendő az úgynevezett mediterrán tengerpart, mely 6200 m²-es vízfelületével Közép-Európa legnagyobb épített medencéjének számít. A fokozatosan mélyülő, hullámozó óriásmedence a csónakázótótól gáttal van elválasztva, látványát kalózhajó, világítótorony teszi teljessé. Homokos partja és a pálmafák a tengerparti fürdőzés élményét keltik.

Aquapark

A családi vízi szórakoztatási örömeket szem előtt tartva a Hajdúszoboszlói Gyógyfürdő Rt. 2000-ben megépítette a strandon Magyarország első csúszdaparadicsomát.

A szükséges elemeket Spanyolországból rendelték meg. Az új turisztikai termékhez nagy segítséget nyújtott az Európai Unió PHARE Regionális Kísérleti Programjától kapott pályázati támogatás és a Gazdasági Minisztérium kamattámogatása. Az Aquapark már júniustól fogadhatta a látogatókat, s a hazai és külföldi vendégek körében egyaránt óriási népszerűsége tett szert. A 12 méter magas indítótornyból indulva kilenc különféle pályából választhatnak a nagy csobbanás szerelmesei.

Az apróságokat a tengerparti világ csobogói, a medencében álló élethű elefántjai, két gyermekcsúszda, valamint fájtszótér kápráztatja el.

Mivel az Aquapark kapacitása már az első két évben kicsinek bizonyult; ezért 2002-ben területét duplájára bővítették, valamint 3 új csúszdalelem épült (Niagara, big hole, twister), így a csúszdák összhossza meghaladja az 1 km-t. Aki elfáradt a csúszdázásban, a sodrófolyóban vagy a 3 új strandmedencében pihenheti ki magát (felnőtt, gyermek és bábmedence). A bábmedencében vízivár várja a legapróbbakat.

Uszoda

Az egész nap nyitva tartó fedett uszoda a kemping szomszédságában helyezkedik el. Az 1992-ben felavatott létesítmény párját ritkítja Kelet-Magyarországon. Az Árpád Uszoda a nemzetközi szabványoknak megfelel, versenyek rendezésére kiválóan alkalmas. Feszített víztükrű, 50 méteres, 8 pályás medencéjének vize 25-27 °C-os, minősége a közegészségügyi előírásoknak megfelelő. Ruhatár, kölcsönző, az öltözőkben 600 szekrény várja az úszni vágyókat. Két kondicionálótermében testépítésre alkalmas eszközök, gépek, szolárium, az előcsarnokban étterem található.

Régi igényt kielégítve 2002-ben megépült az uszodában a tanmedence, ahol a gyermekek elsajátíthatják az úszás fortélyait, valamint két gyógyvizes pihenő medence. Az egészséges életmód hívei az újonnan épült szaunát is igénybe vehetik.

Thermal Camping

A Hajdúszoboszlói Gyógyfürdő Rt. kempingje 1995-ben nyitotta meg kapuit a Böszörményi úton.

Kapacitása folyamatosan bővül, jelenleg 300 lakókocsi-állás áram-, ivóvíz-csatlakozási lehetőséggel és sátorhelyek várják az érkezőket a megfelelő kiszolgáló létesítményekkel.

Hungarospa Thermál Hotel

A Hungarospa Termál Hotel*** csendes, nyugodt környezetben, Európa legnagyobb fürdőkomplexumának területén fekszik, közvetlen átjárás biztosított a 30 hektáros területen elterülő gyönyörűen parkosított strandfürdőbe. A szálloda vendégei igénybe vehetik fürdőkomplexum szolgáltatásait: a strandfürdő 13 medencéjét- köztük a mediterrán tengerpartot-, az uszodát, a gyógyfürdőt valamint térítési díj ellenében az Aquaparkot.

A szálloda saját gyógyászati részleggel és gyógyvizes medencékkel is rendelkezik, melyek közül 4 fedett és egy nyitott. A szálloda gyógyászatán teljes körűen igénybe vehetők a TB által támogatott gyógykezelések, a legmodernebb kezelési eljárások alkalmazásával több mint 40 féle kezelést nyújtanak. A gyógykezeléseken kívül egyéb fürdőszolgáltatások, szauna, szolárium is a vendégek rendelkezésére áll.

A Hungarospa Termál Hotelben összesen 113 kétágyas, fürdőszobás, színes TV-vel, telefonnal felszerelt szoba, 188 férőhelyes étterem, valamint 120 férőhelyes konferencia terem található. A szálloda akadálymentesített, szintenként mozgássérültek részére kialakított szobákkal rendelkezik.

Termál Tourist

A strand főbejáratának óriáshullám tetőszerkezete alatt bújik meg a Gyógyfürdő Rt. utazási irodája. A Thermál Touristot azzal a céllal hozták létre, hogy a cég ily módon tartson közvetlen kapcsolatot a betérő vendégekkel, üzleti partnerekkel.

Az utazási irodában gyógykúrákat, fürdőjegyeket értékesítenek nagy tételben. Emellett foglalkoznak szállásközvetítéssel, programok, kirándulások szervezésével, valuta, propaganda tevékenységgel.

Pávai Vajna Ásványvíz

A Hajdúszoboszlói Gyógyfürdő Rt. ásványvíz palackozójának terméke a Pávai Vajna ásványvíz, mely a gyógyvíz feltárójáról kapta a nevét. A IX. számú kút vize ásványi anyagokban gazdag és fogyasztása bizonyítottan javasolt.

Az 1994 óta palackozott ásványvíz először Hajdúvíz néven került forgalomba, melyet 1996 óta Pávai Vajna névre változtattak.

2004 áprilisától új, modern gépsoron történik az ásványvíz palackozása, mely által a kapacitás is többszörösére bővül. Megújult a palack formája és a címke is.

Az új palackozó üzemben közel három millió, különböző ürtartalmú palackot töltenek meg.

Hajdú Camping

A Hajdú Camping Hajdúszoboszló belvárosához közel, a várost átszelő út mentén Debrecen irányában, a Gyógy- és Strandfürdő közvetlen közelében helyezkedik el. A vendégek által közkedvelt Aquapark is egy kb. 8 perces sétával könnyen megközelíthető.

A 4 hektáros fás, füves területen kiváló lehetőség nyílik a sátorral és lakókocsival érkezők számára a campingezésre.

Szálláslehetőséget kínálnak a campingben lévő 3 szobás üdülőházakban, a 4 férőhelyes zuhanyzós/WC-s faházainkban, a 2-3 fős zuhanyzós/WC-s Camping Motelben vagy a 2-3-4 férőhelyes komfort nélküli üdülőházakban.

A Campingben étterem áll vendégek rendelkezésére.

A termál- és gyógyászati létesítmények orvosi megközelítése

A 75°C termálvíz többek között jódot, brómot, konyhasót, hidrogén-karbonátot, illetve különböző nyomelemeket (titán, vanádium, réz, cink, ezüst, stroncium) tartalmaz.

A gyógyfürdőben alkalmazott fürdőkúra a következő betegségekre lehet gyógyító hatással:

- idült ízületi gyulladások (polyarthritis chr.sec.),
- degeneratív ízületi elváltozások (arthrosis),
- a gerinc különféle idült, gyulladásos, degeneratív megbetegedései (spondylosis M. Bechterew, chondrosis),
- idült idegfájdalmak, ideggyulladások (neuralgia, neuritis),
- Heine medin kór utáni, valamint agyvérzés, agyműtét, vagy más okból kialakult bénulások,
- idült izomfájdalmak (myalgia),
- sérülések, sportsérülések,
- elhúzódó, nehezen gyógyuló csonttörések (callusképződés elősegítése),
- érszűkületek egyes formái,
- idült nőgyógyászati megbetegedések (adnexitis, chr.),
- meddőség,
- idült bőrbetegségek (ekcéma, psoriasis, pruritus).

Nem látogathatják a fürdőt azok, akik a következő betegségekből szenvednek:

- heveny gyulladásos megbetegedés,
- rákos, rosszindulatú daganatos megbetegedés,
- keringési elégtelenség,
- súlyos vérnyomás-emelkedés,
- gümőkóros megbetegedés,
- súlyos központi idegrendszeri megbetegedés,
- fertőző betegség,
- fertőző, undort keltő bőrbetegség.

A termál- és gyógyturisztikai kínálat széles, sokrétű, állandó fejlesztése, szolgáltatási körének bővítése indokolt; emellett a célcsoportok lehatárolása szükséges – ez bővebben a fürdő fejlesztési koncepciójában kerül meghatározásra.

5.10.7. A termálturisztikai kínálattal rendelkező konkurens települések, helyszínek

Hajdúszoboszló település versenyhelyzetét és a belföldi piacon való elhelyezkedését elsősorban a fürdőváros jellegét tartva szem előtt szükséges jelenleg megközelítenünk.

Ezen belül is több szempontból szükséges megközelíteni, amit az alábbi pontokban szemléltetünk.

Hajdúszoboszló rendelkezik az ország legnagyobb befogadóképességű és forgalmú fürdőjével, komplex egészségturisztikai szolgáltatásokkal, így a versenytársak meghatározásánál figyelembe kell venni, hogy a vendégek nem csak a szűken értelmezett régióból, tájegységből érkeznek, hanem az ország, valamint Közép-, és Nyugat-Európa országaiból. Az országban található hasonló komplex szolgáltatási struktúrával és háttérrel rendelkező fürdővárosok közül azon nemzetközi jelentőségű fürdőket emeljük ki, amelyek versenytársai a Hajdúszoboszlói Gyógyfürdőnek, és ezáltal a városnak.

Ennek értelmében elsősorban ugyancsak a régióban található Debrecen kell kiemelni, amely Hajdúszoboszlóhoz hasonlóan komplex szolgáltatást nyújt a térségben.

A Dél-Alföldi Régióban található Gyula városa, a Várfürdő nyújtotta komplex szolgáltatásának köszönhetően szintén konkurenciája a településnek.

Az országos jelentőségű dunántúli fürdővárosok, illetve –települések tekintetében is több konkurenciája van Hajdúszoboszlónak:

Elsődleges versenytársak:

- Hévíz (hazánk egyik legismertebb, unikális természeti környezetben található gyógyfürdője tapasztalt és nagy kapacitású gyógyászati és wellness szolgáltatásokkal);
- Bükfürdő (jelentős gyógyászati kapacitás, főbb küldő piacokról való megközelíthetősége kedvezőbb);
- Zalakaros, Harkány, Szeged, Gyula, Debrecen, Nyíregyháza-Sóstó (mindegyik fürdő élményfürdőjének, gyógyászati specializációjának, strandi fürdőinek, nemzetközi elismertségének és a tervezett fejlesztéseinek köszönhetően tekintjük versenytársnak);
- Budapest Gyógyfürdői (Széchenyi, Lukács, Rác, Király, Dagály, Gellért, Margitszigeti fürdők elsősorban a Budapestre irányuló gyógyturisták célpontjai);

A régió nemzetközileg jelentős fürdői között található Nyíregyháza, Mezőkövesd, Orosháza, Szeged, Miskolc-Tapolca, illetve Szolnok. Ezeket a fürdővárosokat elsődleges versenytársainak ítélik földrajzi elhelyezkedésük, méretük és szolgáltatásstruktúrájuk alapján, ugyanakkor egyik sem rendelkezik olyan kínálati komplexitással, mint Hajdúszoboszló.

Másodlagos versenytársaknak tekintjük ezen szinten belül azokat a fürdőket, amelyek országos jelentőségűek, vagy ilyen pozícióra törnek a következő években, de szolgáltatási struktúrájuk, elhelyezkedésük és üzletpolitikájuk nem teszi őket Hajdúszoboszló jelentős versenytársává.

Helyi- és körzeti jelentőségű fürdő a régióban Sáropatak, Kisvárd, Vásárosnamény, Tiszavasvári, Tiszaújváros, Berekfürdő, Füzesgyarmat, Martfű, Gyomaendrőd, Tizsakécske, Kecskemét, Szarvas, Békés, Békéscsaba, Cserkeszőlő, Csongrád, Szentes, Kiskőrös, Hódmezővásárhely, Kiskunmajsa, Kiskunhalas, Mórahalom, illetve Makó. Ezek a fürdők csak másodlagos versenytársai Hajdúszoboszlónak, elsősorban napi fürdőzők, strandolók szegmensében.

A legtöbb külföldi vendégéjszakát realizáló magyar városok tekintetében 2004-ben Hajdúszoboszló az előkelő 6. helyen található. Az országos konkurenciái közül Hévíz és Bük előzi meg.

Település	Külföldi vendégszám (fő)	Belföldi vendégszám (fő)
Hévíz	88 630	74 365
Bük	57 007	38 907
Hajdúszoboszló	36 869	99 138
Zalakaros	18 148	35 573
Harkány	12 583	30 228
Debrecen	25 153	78 910
Sárvár	16 390	16 335
Szeged	37 991	86 788
Miskolc	20 569	95 606

Forrás: KSH

5.10.8. Szálláshelyek

Az alábbi fejezetben a Hajdúszoboszló városban található kereskedelmi szálláshelyek számának alakulását mutatja be.

Szálláshely kínálat színvonalának, összetételének alakulása

Az alábbi táblázat Hajdúszoboszlóban található kereskedelmi szálláshelyek, és a férőhelyek számának alakulását mutatja be 1997 és 2004 között.

VII. Idegenforgalom								
ÉV								
Mutató:	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004
<i>A kereskedelmi szálláshelyek száma (db)</i>							1507	1462
<i>Ebből: Szállodák száma (db)</i>	17	12					22	24
<i>Panziók száma (db)</i>	18	20					29	30
<i>Nyarlóházak száma (db)</i>	5	8					33	35
<i>Kempingek száma (db)</i>	2	2					2	2
<i>Turistaszállások száma (db)</i>	2	2					3	3
<i>Fizetővendéglátóhelyek száma (db)</i>	149	141					1418	1368
<i>A kereskedelmi szálláshelyek férőhelyeinek száma (db)</i>	6 657	5 562	5 969	6 032			17959	18335
<i>A kereskedelmi szálláshelyek férőhelyeinek száma 1000 lakosra (db)</i>	271	228	246	249				
<i>Ebből: Szállodák férőhelyeinek száma (db)</i>	2 738	2 224	2 753	2 799			3 732	3 817
<i>Panziók férőhelyeinek száma (db)</i>	1 021	1 033					998	1014
<i>Nyarlóházak férőhelyeinek száma (db)</i>	316	419					1423	1493
<i>Kempingek férőhelyeinek száma (db)</i>	1 425	1 550					1810	1810
<i>Turistaszállások férőhelyeinek száma (db)</i>	310	336					542	542
<i>Fizetővendéglátó-helyek férőhelyeinek száma (db)</i>	847	859					9454	9659
<i>Vendégek száma a kereskedelmi szálláshelyeken (fő)</i>	90 762	88 528	92 574	108 306			215 508	210 125
<i>Ebből: Külföldi (fő)</i>	48 042	41 051	40 818	43 031			66 977	64 597
<i>Ebből: Vendégek száma a szállodákban (fő)</i>	57 797	57 699					28 067	26 063
<i>Vendégek száma a panziókban (fő)</i>	13 185	11 326					4 216	4 187
<i>Vendégek száma az nyarlóházak (fő)</i>	3 890	6 184					2 204	1 864
<i>Vendégek száma a kempingekben (fő)</i>	10 716	11 129					10 675	9 826
<i>Vendégek száma az turistaszállásokon (fő)</i>	2 093	2 190					669	504
<i>Vendégek száma a fizetővendéglátó-helyeken (fő)</i>	3 081	3 825					21 146	22 153
<i>Vendégéjszakák száma a kereskedelmi szálláshelyeken (éjszaka)</i>	613 236	562 307	589 688	637 979			1 041 083	991 362
<i>Ebből: Külföldi (éjszaka)</i>	458 615	385 358	386 263	395 012			429 709	389 979
<i>Ebből: Vendégéjszakák száma a szállodákban (éjszaka)</i>	375 661	362 901					231 975	205 296
<i>Vendégéjszakák száma a panziókban (éjszaka)</i>	85 917	66 300					25 083	23 635

Vendégéjszakák száma az nyaralóházak (éjszaka)	19 978	29 458					11 293	9 364
Vendégéjszakák száma a kempingekben (éjszaka)	86 863	90 018					71 225	64 166
Vendégéjszakák száma az turisztaszállásokon (éjszaka)	16 165	13 630					4 803	1 894
Vendégéjszakák száma a fizetővendéglátó-helyek (éjszaka)	28 652	31 930					85 330	85 624
Átlagos tartózkodási idő a kereskedelmi szálláshelyeken (nap)			6,4	5,9			4,8	4,7
Átlagos tartózkodási idő a kereskedelmi szálláshelyeken 1000 lakosra (nap)			24 262	26 332				

Forrás: T-STAR (1990-1998), Területi Statisztikai Évkönyv (1999-2000), KSH

A vizsgált időszakban a magánszálláshelyek száma csökkent, a szállodák száma nőtt. Az ifjúsági szállások száma nagymértékben elmarad a 2002-ben találhatótól. Az üdülőházak száma szintén nőtt, míg a campingek száma nem változott Hajdúszoboszló területén. Hajdúszoboszlón a magánszálláshelyek túlsúlya figyelhető meg, összesen 1335 db szálloda található a városban. A magánszálláshelyek adják a városban található szálláshelyek 94%-át.

A Hungarospa Hajdúszoboszlói Gyógyfürdő és Egészségturisztikai Részvénytársaság tulajdonába tartozik a fürdőn kívül a Hungarospa Thermal Hotel, a Thermal Camping, illetve a Hajdú Camping is.

A Hungarospa Thermal Hotel*** Hajdúszoboszlón, Európa legnagyobb fürdőkomplexumának közvetlen szomszédságában fekszik. A szálloda vendégei ingyenesen vehetik igénybe a 30 hektáron elterülő strandfürdő 13 medencéjét, a fedett uszodát, - térítési díj ellenében - Magyarország első csúszdaparkját, az Aquaparkot és a Sportcentrumot.

A Hungarospa Thermal Hotel*** 117 légkondicionált szobával, külső és belső termálmedencével, 120 férőhelyes konferenciateremmel, saját gyógyászati részleggel várja a vendégeket.

A négyszintes, lifttel ellátott, közösségi helyiségeiben is légkondicionált szállodában 111 kétágyas szoba, 3 apartman és 3 egyágyas szoba kapott helyet.

A kényelmesen berendezett, légkondicionált szobák fürdőszobával (korlátozott számban fürdőkáddal), színes televízióval (satelit), minibárral, telefonnal, bútorszéffel vannak ellátva.

Az apartmanok egyedi berendezésű nappali és hálószobával, valamint exkluzív fürdőszobával lettek kialakítva.

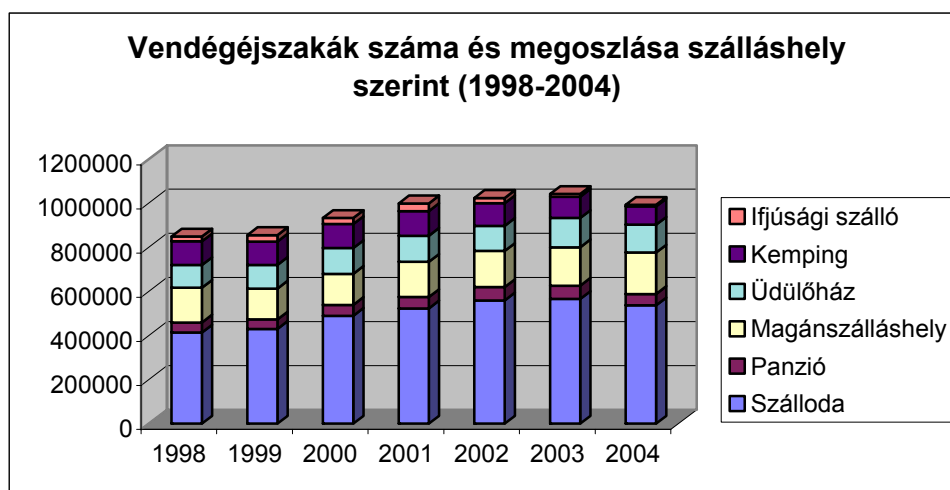
A Hajdúszoboszlói Gyógyfürdő Rt. kempingje a Böszörményi úton 1995 óta üzemel, folyamatosan bővülő kapacitással. A kemping előnye a szép környezet, a strand közelsége és a kedvező ár.

A Hajdú Camping szintén a fürdő közelében, a város területén található, gyalog könnyen megközelíthető. A 4 hektáros fás, füves területen kiváló lehetőség nyílik a sátorral és lakókocsival érkezők számára a campingezésre.

Szálláslehetőséget kínálnak a campingben lévő 3 szobás üdülőházakban, a 4 férőhelyes zuhanyzós/WC-s faházakban, a 2-3 fős zuhanyzós/WC-s Camping Motelben vagy a 2-3-4 férőhelyes komfort nélküli üdülőházakban.

Hajdúszoboszló szállodái 2004-ben:

- Helios Klub Hotel (62 + ?, 3 csillagos besorolás)
- Hotel Hajdú Kastély-Schloss (20 szoba, 3 csillagos besorolás)
- Hotel Hortobágy (29 szoba, 3 csillagos besorolás)
- Hotel Négy Évszak (17 szoba, 3 csillagos besorolás)
- Hotel Napsugár (60 szoba, 3 csillagos besorolás)
- Hotel Nóra (35 szoba, 3 csillagos besorolás)
- Hotel Korona (34 szoba, 3 csillagos besorolás)
- Hunguest Hotel Aqua-Sol (148 szoba, 4 csillagos besorolás)
- Hunguest Hotel Béke (200 szoba, 3 csillagos besorolás)
- Hunguest Hotel Hőforrás (94 szoba, 3 csillagos besorolás)
- Inga Hotel (21 szoba, 3 csillagos besorolás)
- Karádi Hotel (11 szoba, 4 csillagos besorolás)
- Mátyás Király Gyógy szálloda (108 szoba, 3 csillagos besorolás)
- Muskátlí Família Hotel (3 csillagos besorolás)
- Park Hotel Ambrózia (35 szoba, 3 csillagos besorolás)
- Rudolf Hotel (58 szoba, 3 csillagos besorolás)
- Silver Hotel (170 szoba, 4 csillagos besorolás)
- Thermal Hotel Viktória (72 szoba, 3 csillagos besorolás)

Forrás: saját feldolgozás

5.10.9. Vendégek küldő ország és életkor szerint

A Hajdúszoboszlói Gyógyfürdő és Strand vonzáskörzetének tágabb meghatározásához szükséges felmérni a vendégek nemzetiségi megoszlását. Az így nyert területi adatok egyrészt megjelenítik Hajdúszoboszló vonzásának térbeliségét, hatókörzetét, másrészt kijelölik azokat az irányokat, területeket, amelyekre érdemes külön figyelmet fordítani.

A szegmentáció során a fürdő vendégkörét a következő célcsoportokra oszthatjuk:

Egészségmegőrző középkorúak: rendszerint gyermek nélkül érkező, pihenésre, regenerálódásra vágyók; előnyben részesítik a csendes, nyugodt környezetet, a szép tájat,

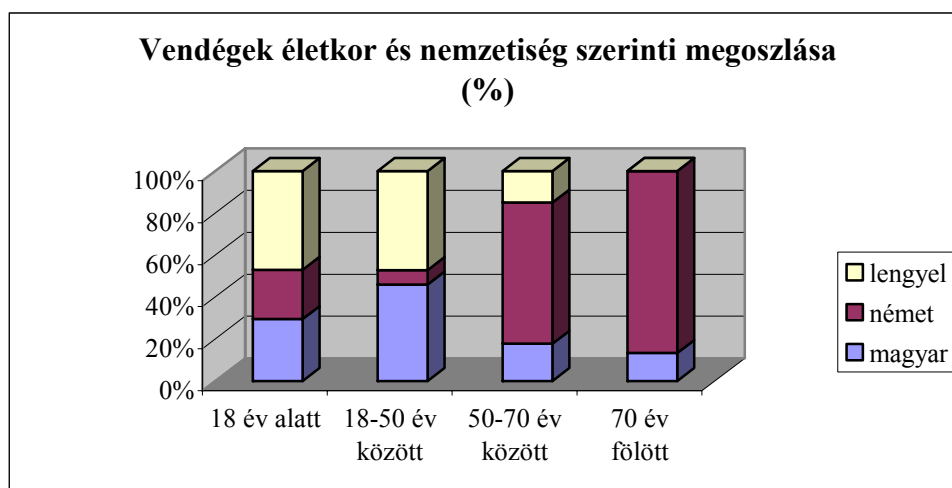
vendégszerető helybelieket. A szabadidő folyamatos növekedésével várható ezen szegmens erősödése. A szegmenshez tartozik az a középkorú vezető beosztásban levő réteg, amely a stressz és az egészségtelen életmód hatásainak fokozottan ki van téve, ők a fürdőt rekreációs céllal keresik fel.

Egészségtudatos idősök: magukat fiatalosnak érző, jó egészségi állapotnak örvendő 55 év felettiek, akik fontosnak tartják a szépségápolást, a kellemes környezetet, a tartalmas pihenést, és a színvonalas szolgáltatásokat. Mivel ez a korosztály már fiatalon is sokat utazhatott, várhatóan fokozott utazási kedv és magasabb költségi hajlandóság jellemzi őket.

Műtét utáni rehabilitációra szoruló: műtėti utókezelést igénylő, balesetet szenvedett betegek, korra való tekintet nélkül. Számukra rendszerint a csendes, a turisták által kevésbé látogatott létesítmények az ideálisak.

Gyógyulni vágyó idősök: a „hagyományos” gyógyturizmus vendégei, valamely megbetegedésben szenvedő emberek, akik a gyógyváltól várják egészségi állapotuk javulását.

Fiatalabb korosztályok: rendszerint a szórakozni, kikapcsolódni vágyó fiatalabb korosztályok, akik nem gyógyulási szándékkal érkeznek a fürdő területére, hanem azért, hogy kipihenjék a mindennapok fáradalmait.

Forrás: saját feldolgozás

5.10.10. Vendégek motivációja

A településre érkező vendégek nagy része a fürdőt és szolgáltatásait veszi igénybe.

A biztonságot mindenki keresi, ez az egyik legalapvetőbb emberi szükséglet. Ez azonban nemcsak fizikai, hanem biológiai biztonságot is jelent, amely azonnal sérül, ha az egyénnek egészségügyi problémái vannak. Általános az a feltételezés, hogy az emberek, ha az adott gyógmód, gyógtényező vagy személy hozzá tud járulni egészségügyi problémájuk javításához, akkor hajlandóak sokat (időt, energiát, pénzt) áldozni a gyógtényező felkeresésére. Mindezekből következően a gyógyturizmus alapjai igen szilárdak és szinte mindenki potenciális fogyasztó lehet. Ezt a teoretikusan óriási létszámú piacot rendkívül leszűkíti azonban a specializált egészségügyi szolgáltatások magas ára, illetve a természetes gyógmódok nem ismerete vagy elutasítása. Nem véletlen, hogy az egészségügyi szolgáltatásokra szinte minden országban külön biztosítás létezik, így is megosztva a kezelések finanszírozásának kockázatait.

A Hajdúszoboszlóra érkező vendégek azon motivációja, hogy miért érkeztek a városba három fő csoportba sorolható.

Az egyik csoportot azon vendégek alkotják, akik azért érkeznek a városba, hogy a gyógyászat szolgáltatásait vegyék igénybe.

A második csoportot azon vendégek alkotják, akik a strand szolgáltatásait szeretnék igénybe venni.

Harmadik csoportba sorolhatóak azon vendégek, akik a strandfürdő élményfürdő részét részesítik előnyben. Ők kifejezetten a kikapcsolódásért keresik fel Hajdúszoboszlót.

A motiváció szerint elhatárolódott vendégkör általában különböző fizetési kategóriát is képvisel (kivétel az OEP gyógykezelésre érkezők) és a szálláshelyek különböző kategóriáit keresi fel. Fontos feladat itt az összhang megteremtése minőségben és mennyiségben.

6. SWOT-analízis

Az elemzés keretein belül bemutatjuk a település erősségeit, gyengeségeit, valamint azt, hogy véleményünk szerint milyen lehetőségeket és veszélyeket kell figyelembe venni a városfejlesztés tekintetében.

Erősségek	Gyengeségek
1. Országos és nemzetközi szinten ismert fürdőváros 2. A régió és az ország legnagyobb befogadóképességű fürdőjével rendelkező város 3. Komplex gyógyturisztikai kínálat 4. Kistérségi központ 5. Jó megközelíthetőség (az M3-as autópálya közelsége, amint elkészül a Debrecenig vezető leágazás, Budapest-Debrecen vasútvonal) 6. Regionális repülőtér közelsége (Debrecen) 7. Az egyik legnagyobb hazai szállodalánc (Hunguest) és a többi 4*-os szálloda jelenléte 8. Kulturális- és épített vonzerők 9. Üdülőingatlan fejlesztések a településen 10. Kiegészítő turisztikai formák (vízi, öko, kerékpáros, falusi stb.) fejlesztésére alkalmas területek	1. Egy lábon állás (turizmus) 2. A karakteres üdülőhely-hangulat, településképp hiánya 3. Gyenge városmarketing 4. Szegényes attrakció kínálat 5. Nem korszerű szolgáltatás színvonal 6. A kínálat aránytalan területi megoszlása a városon belül 7. Minőségi különbségek a kínálati palettán és a célcsoportok tekintetében 8. Alulfinanszírozott, tapasztalatlan vállalkozások 9. Nem kielégítő együttműködés a civil- és a közszféra tekintetében 10. Szezonális és időjárásfüggő szolgáltatások
Lehetőségek	Veszélyek
1. A település kijelölt gyógyhelyi központ 2. Tercier szektor fejlesztése 3. Minőségi fürdőfejlesztés 4. Kutatás-oktatás feltételeinek megléte (balneológiai kutató-oktató központ) 5. A kistérségi és a Debrecennel való gazdasági együttműködés fejlesztése 6. Komplex térségi fejlesztési tervek elkészítéséből származó előnyök (NFT II.) 7. Piaci szegmentálás és az ahhoz igazított szolgáltatások 8. A fizető egészségturisztikai kereslet növelése 9. Stabil vendégkör kialakítása 10. A területi adottságokra és a meglévő értékekre alapuló fejlesztések (kempingfejlesztés, sportlétesítmények, Hortobágy, Keleti-főcsatorna, stb.)	1. A meghatározó gazdasági ág (turizmus) gyengébb teljesítménye 2. A városmarketing és a fürdővel való együttműködés elégtelensége 3. A bel- és külföldi konkurencia erősödése 4. A piaci élet szereplői közötti együttműködés elmaradása 5. A jelenlegi célcsoport elvesztése (előregedés, külföldi vendégszám csökkenése) 6. A kínálati paletta és a megcélzott célcsoport igénye közötti ellentét 7. Burkolt ellentét a látogatók és a helyi lakosság között 8. Az épített környezet tervezett módon történő fejlesztésének elmaradása 9. A tervezett fejlesztések túlzott területi koncentrációja 10. A fejlesztési tervek nem konzekvens végrehajtása